

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17 52 és 27-89. (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Előfizetési ár: havonta 3 pengő, negyed-
évre 8-70 pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

A spanyol államtanács újabb évfolyamok behívását rendelte el

Spanyolország eltökélt szándéka megvédeni semlegességét
Kiutazási tilalom Törökországban, a legtöbb bank bezárt

Elkeseredett harcok Derna és Bengházi között, a tengelycsapatok tervszerűen kiűritették Dernát — Német-olasz legitamadások a Tuniszi felé menetelő angolszász csapatok ellen

Mióta az amerikai csapatok partra szálltak Francia-Afrika-ban újabb háborús problémák merültek fel a Földközi-tenger partján.

Spanyolország erősen érintve van az afrikai események által és várható volt, hogy a spanyol kormány minél előbb rendkívüli intézkedéseket tesz. Ez be is következett.

Mint Madridból jelenti a Német Távirati Iroda, a spanyol kormány tagjai hétfőn délután rendkívüli államtanácsot tartottak amelyen — mint beavatott helyen közlik — Franco tábornék kijelentette, hogy Spanyolország eltökélt szándéka megvédeni semlegességét. A hivatalos lap a legközelebbi napokban rendeletet közöl az újabb évfolyamok behívásáról. Ennek az intézkedésnek kizárólag az a célja, hogy erősítsék a semleges Spanyolország helyzetét.

TÖRÖKORSZÁG

Belpolitikai téren tett most rendkívüli intézkedéseket, Istanbulból azt jelentik hogy a vagonok megadóztatásáról szóló törvényt kihirdetésével egyidőben november 10-én kiutazási zárlatot rendeltek el Törökországban mind a belföldiek, mind pedig a külföldiek számára, nemkülönben zárolták bizonyos kereskedelmi körök bankszámláit is. Ez a folyószámlazárlat természetesen nyomban éreztette hatását a bankokon, úgyhogy a legtöbb bank nyomban bezárta pénztárait.

AZ AFRIKAI HADMŰVELETEK

Más területekre tevődik át a háború Észak-Afrikában. Most az Egyiptommal szomszédos Kirenaikában folytak a kemény harcok, még pedig a Derna Bengházi között.

Mint a német hadijelentés közli, Kirenaikában a harcok tovább tartanak, a német-olasz csapatok tervszerűen kiűritették Dernát.

Tegnap a Tuniszi közelében lefolyt hadiselekményekről is megemlékeznek a német véderőfőparancsnokság hivatalos közleményében. Eszerint az ellenséges angolszász menetszlopok a tengerparti országúton Bonetól keletre és Tuniszi déli határvizéig a német légi támadások következtében súlyos veszteségeket szenvednek. Bone körülbelül száz kilométerre van Tunisztól. Tengeri úton erősen támadják a német és olasz egységeket az amerikaiak és az angolok utánpótlásai.

Mint a Német Távirati Iroda közli, a német és olasz csapatok tuniszi partraszállása új helyzetet teremtett az északafrikai hadszíntéren, mert Tuniszi birtoka igen nagy jelentőségű a keleti és nyugati Földközi-tengert összekötő keskeny tenyeresoros szempontjából. A német és olasz haderők noszta jelenléte Tuniszi-ban valamint a szövetségesek csapatmozdulatainak a tengelyharcú repülőgépi és búvár-naszádjai részéről való állandó fenyegetése hénitőhat az

angol-amerikai hadműveletekre.

A Kirenaikában folytatott harcban a német-olasz haderők kiűritették Dernát, miután az utászokkal és robbantósztatokkal megerősített utóvédosztagok alaposan elpusztították a katonai berendezéseket, különösen a parti út közlekedési szempontból fontos szerpentinjeit. A tengelycsapatok kiterjedt mozdulatai továbbra is tervszerűen folynak. Az angol előrenyomulás meglassubodása, a kiűrt esőzés, valamint a német-olasz harcizsákok állandó támadásai, döntő tényező a már is fellépő nehézség az utánpótlás terén. Miután az utánpótlás szolgálat vonalát Alexandriától kiindulva mintegy 800 km-nyire nyultak meg, a kiűrt vidéken pedig valamennyi kikötő elpusztítása utánállás kirakását, jelentkezik immár az első hiányok löszben, ellátásban és üzemanyagban.

TUNISZBAN

a világháború új hadszínterén teljes erővel folyik a hadviselő felvonulása. A hivatalos jelentések még nem tudnak nagyobb összefüggésekről. De nyilvánvaló, hogy mindkét részről egyre nagyobb erők érkeznek tuniszi területre. Azokkal a londoni jelentésekkel szemben, amelyek szerint a németek már eddig több mint tízezerfőnyi haderőt tettek partra Tuniszi-ban, mértékadó berlini helyen nem nyilatkoznak.

Az olasz Stefani ügynökség közli: Miután egy amerikai hírügynökség a washingtoni és londoni rádió és más angolszász propagandaforrások nagy megelégedéssel számoltak be a tengely haderőinek és az angolszász csapatoknak biztató összeállításáról, az északafrikai szövetséges főhadiszállás egyik különjelentése kijelenti, hogy a biztató arvonatról szóló hírek még koraiak.

Algéri jelentés szerint az amerikai csapatok Tuniszi területén tovább vonulnak előre. Azok a jelentések azonban, amelyek a tengely csapatjaival való harcok érinkezés felvételéről szólnak még koraiak.

Az északafrikai hadjárat első szakasza lezárult. Most kezdődik a második, nehezebb része — írja az Evening News. — Ez a második rész, a Tunisziért folyó csata lesz a mi részünkre a legfontosabb. A lap megállapítja, hogy Hitler nagyon is tisztában van azzal, hogy Tuniszi az angol-amerikaiak stratégiai sarkpontja. Hitler — állapítja meg a lap — végül gyorsan és erőlyesen eslekedett, ellenintézkedéseit napról napra erősítette.

ÉSZAKAFRIKÁNAK NINCS BŐNTO JELENTŐSÉGE

A NTI katonai munkatársa foglalkozik az egész háborús helyzettel annak a ténynek alapján, hogy a tengely haderő megszállta Tuniszi-t. Ma már írja a tudósító — az egész világ előtt nyilvánvaló az a tény, hogy az egész helyzet minden lépéssel, amely a németeket és olaszokat a francia

északafrikai angoloktól és amerikaiaktól megátadott övezetbe közelebb hozza, csak a tengely javára alakulhat. Tuniszi megszállásával ugyanis a tengely kezébe került a Földközi-tenger keleti részének a kulcsa. A Bone-ok és Szicília között a távolság valamivel több, mint 120 kilométer. Úgy hogy a tengely a szicíliai partok mindkét partján olyan ellenőrző állást rendezhet be, amely a Földközi tengert két részre osztja. A szicíliai csatorna elfoglalásával rendkívül veszedelmes útvá vált, amely a német és olasz légi tengeri haderőknek egészen más támadási lehetőségeket nyújt az angol hajókaraván ellen. Tuniszi-ban az amerikaiaknak kell mutatniok, vajjon most jobban lehetnek-e a Földközi-tengeren, vagy a Dél tengeren. Azonkívül be kell bizonyítaniok, hogy mesterei lettek az utánpótlásoknak. Nem az amerikaiak és angolok azok, akik Észak-Afrikából kiindulva partraszállásokat hajtottak végre az európai szárazföldön, hanem a tengely haderői keltek át az óceán túlsó partjairól Afrikának arra a pontjára, amelynek birtoka stratégiai szempontból a legkritikusabb. — Mennyire nem számítottak Roosevelt tábornokai ilyen következményekre bizonyítja az a tény hogy Tuniszi-ban a tengelynek engedték át az eisőbbséget. Bizterében Roosevelt megint lekéste autóbúzáit, amelyet Hitler és Mussolini még idejében éltek. De bármennyire szembetűnők ezek a tények, mégis periferikus értékük van, mert áttekinve az egész helyzetet kiderül, hogy Észak-Afrikának, bármennyire is fontosnak látszik pillanatnyilag ez a második háború lefolyása szempontjából, végül is nincs döntő jelentősége. Ebben a háborúban csak két döntő arvonat van: Európában a keleti arvonat annál is inkább, mert itt kizárólag szárazföldi háborúról van szó s a Kelet-Ázsiában a Csendes-óceán arvonat, amelynek döntő küzdőtere a tenger — állapítja meg a német katonai szakértő.

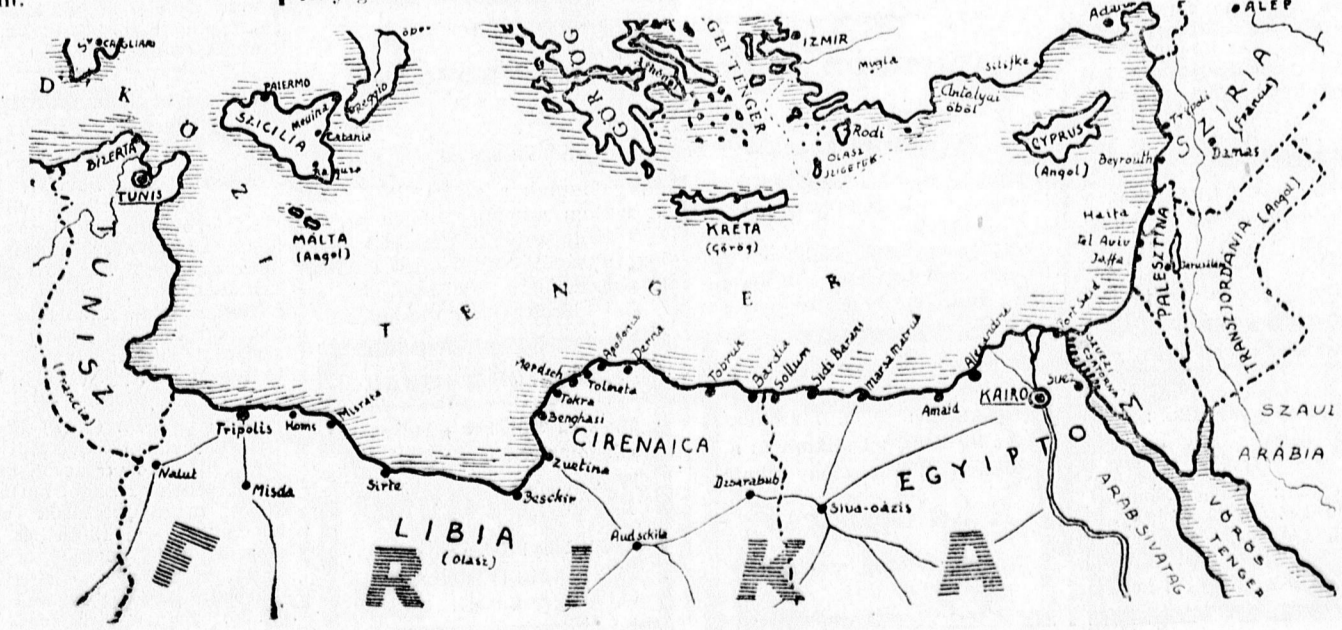
LAVALT NEVEZIK KI PÉTAINT UTÓDJÁT

Darlan elpártolása óta időszerte lett Pétaint utódnak kérdése. Vichyi politikai köröknek az a benyomásuk, hogy rövid-

FONTOS TUDNIVALÓK

Abraktakarmányigénylés feltehetően részére. (8.)
Rizsvásárlás lisztjegyre és nulláslistáért.

TÓKÉS FOTO
PUSZTOKI PALOTA

san nyilvánosságra hozzák azokat a fontos döntéseket, amelyekről Laval kormányfő vasárnap az államfővel és a kormány valamennyi tagjával tárgyalt. Azt hiszik, hogy a tábornagy kísérelt utódjává a kormányfőt fogják kinevezni.

A francia minisztertanács kedden délután összeült Pétain elnöke alatt.

**BONYODALMAK
DARLAN KÖRÜL**

A francia De Gaulle-féle mozgalom londoni sajtószolgálatára Darlan ellen nyilatkozatot adott ki. E nyilatkozat a többek között megállapítja, hogy a „küzdő Franciaország”-i mozgalom sohasem működne együtt olyan személyiséggel, aki a vichy kormány nevében tevékenykedett. Londoni politikai körök bizonyos aggodalommal figyelik a disszidens franciák ügyének alakulását mert máris különböző csoportok alakultak, amelyek között meglehetősen nehéznek látszik az együttműködést létrehozni. Darlanal szemben bizonyos londoni körökben bizalmatlanság mutatkozik, mindenekelőtt a fegyverszünet óta tanúsított magatartása miatt. Ugy vélik, hogy Darlan tengernagy pozíciója nem lesz tar...

HADIJELENTÉSEK

Keleti szárazföldi harcok

A német véderő főparancsnoksága közli:

Német csapatok Tuapszétől északra és az elbruzsi arcvonal-szakaszon betörték az ellenség mélyen tagozott állásaiba és elkeseredett közelharcban több harci állást elfoglaltak.

Az ellenség ismételt páncélos támadását a Terek szakaszán a német csapatok kemény ellenállása megfényesítette.

A léghaderő a Káspi-tenge-

**Harcok heves hóvihárban
a kaukázusi Elbrusz vidékén**

Berlin, nov. 17. A német és szövetséges csapatok mind a Kaukázus nyugati részén, mind a Kaukázus magas hegyei között kivételként a bolsevistákat a nagyon megerősített hegyi állásokból. Különösen figyelemreméltóak az Elbrusz vidékén elért

Északafrikában és a Földközi-tengeren

A német véderőfőparancsnokság közli:

Ciraneában a harcok tovább tartanak. A német-olasz csapatok tervszerűen kiürítették Dernát. Harci repülőink eredményesen támadták az angol menetszlopokat.

Egy német tengerelhárító az északamerikai utánpótlást biztosító angol-amerikai hajókaravánból elsüllyesztett egy 12 ezer tonna súlyú mentoszlopát. Az ellenség mentoszlopok a tengerparti országúton Bonetól keletre és Tunisz déli határvídjén légitámadásaink következtében súlyos veszteségeket szenvednek.

Az olasz főhadiszállás közlése: Ciraneában a hétfői nap folyamán elkeseredett harcok folytak a Derna és Benghazai között.

Japán-angolszász háború

Tokió, nov. 17. A japán lapok hatalmas feliratok alatt közlik, hogy a japán expedíciós csapatok új partraszállási hadműveletet végeztek Guadalcanaron.

Illetékes német részről közlik tájékoztatásul:

A disszidens franciák táborában, nevezetesen egyfelől Darlan tengernagy és Giraud tábornok, másfelől De Gaulle tábornok között támadt nézeteltérés berlini politikai körökben azért kellett figyelmeztetni, mert berlini körök ebben nem annyira bizonyos jogkörök körül támadt személyi vitát látnak, mint inkább Anglia és az Egyesült Államok közötti politikai ellentétet növekedését. Darlan-Giraud-klkk — mint Berlinben mondják — nyilván az amerikaiak északafrikai politikájának, De Gaulle társasága pedig az angol politika képviselőinek tekintendő. — Eisenhower északamerikai tábornok nyilván az amerikai vizeken evező Darlan-Giraud-csoport kijátszásával keresztezte Churchillnek azt a szándékát, hogy magához ragadja az északafrikai vállalkozás politikai vezetését. Bár pillanatnyilag még nem látható, hogy ennek milyen politikai és katonai következményei lesznek mégis — berlini felfogás szerint — különösen figyelemreméltó az a tény, hogy Roosevelt imperialista politikája most az afrikai körzetben is erősebben előtérbe nyomulni látszik. Ezzel kapcsolatban utalnak Berlinben arra az éles bírálatra, amelyben Wendell Willkie részesítette legutóbbi kijelentésében Nagybritannia birodalmi politikáját.

ren elsüllyesztett egy tartályhajót, két tartályhajó megsérült. A repülőgépekfolytatják eredményes támadásaikat a Volgától keletre eső vasúti forgalom ellen.

Az Ilmen-tótól délkeletre rohamcsapatok élénk felderítő tevékenységet fejtettek ki.

A német védelem tüzeiben összeomlottak az ellenség támadásai a volchovi arcvonal-szakaszon.

sikerek, mert itt heves hóviharak közben, esikorgó hidegben kell harcolni. A Káspi-tavon német bombázórajok elpusztítottak egy színüllig megtöltött tartályhajót, két tartályhajót pedig felgyújtottak. (MTI)

Francia-Északafrikában vadászgépeink támadást intéztek egy ellenség által megszállott repülőter ellen. A repülőteren több ellenséges égp kigyulladt. Repülőink látható eredménnyel géppuskáztak menekülő ellenséges oszlopokat.

Az algiri partok mentén egy olasz torpedóvető repülőgépalakulat megtámadott egy erős kíséretben haladó ellenséges hajókaravánt és elsüllyesztett egy középnyagyságú gőzöst. Egy tengerelhárító Forni Carlo sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt behatolt Bone kikötőjébe és agytöltésekkel súlyosan megrongált egy nagy ellenséges kereskedelmi hajót.

A hétfői hadműveletekről hat repülőgépünk nem tért vissza. (MTI).

Ez a hír megerősíti azokat a semleges forrásokból származó értesítéseket, amelyek szerint a japán haderő egyidő óta támadást indított az elszigetelt állá-

sokban levő északamerikai csapatok ellen. A sűrű erdővel borított terep megakadályozza, hogy akár a támadók, akár a védők teljesen ellenőrzésük alatt tartják a kérdéses vidéket. A hadműveletek tehát öblök elfoglalására korlátozódtak és ezeken a helyeken az erődöket és repülőtereket védik. Az angol ura-

Több genovai műemléket ért légitámadás

Roma, nov. 17. (MTI): A Trimato című folyóirat legújabb számában közli azoknak a műemlékeknek a névsorát, melyeket a legutóbbi genovai légitámadás során bombatalálat ért. Ezek között van a San Stefano-templom, ahol Kolumbusz Kristófot annakidején megkeresztelték, a San Camillo a Santissima Annunziata, a Carmine, a San-Fisto-templomok, a San Francesco-templom és kolostor, a Máltai lovagrend palotája, az érseki palota, a San Matteo-templom, a Santa Margareta-templom, a San Giorgio palota, a Doge-palota

Nehring tábornok felhívása az észak-afrikai lakosokhoz s a francia katonákhoz

Róma, nov. 17. (MTI) Nehring tábornok. A Tuniszban partraszállt tengelycsapatok parancsnoka a következő felhívást intézte az északafrikai lakosokhoz és a francia katonákhoz:

Tunisiak, algiriak, marokóiak és francia katonák! Az északamerikai és angol csapatok hamis indokokra hivatkozva megtámadták a francia birodalom északafrikai területeit, melyeket tengelyhatalmak a fegyverszünet óta tiszteletben tartottak. A tengelyhatalmak, amikor megkötötték a fegyverszünetet Franciaországgal nemcsak azt akarták, hogy ezeket a területeket semmiféle sérelem ne érje, hanem szilárd elhatározásuk volt, hogy ezek a területek ne váljanak hadszíntérre és nyugalomuk biztonságuk fennmaradjon. Az amerikai és angol háborús pártiak a zsidósággal karöltve most a háború szenvedéseit hozzák a ti földetekre. Pétain tábornagy francia államfő, a francia csapatok főparancsnoka felhaborodottan nyilatkozik: az angolszások erő-

lom megszervezése döntő tényező a harc kimenetelére szempontjából. Az északamerikai tengeri erők igyekeznek kimeríteni ellenfeleiket, de a japán hajóhad továbbra is ragyogó sikereket arat. A tudósító végül megállapítja, hogy a Salamonszigeteken folyó csata jelentősége napról napra növekszik.

a Rosso, a Campanella, a Spino-la, a Cattaneo palota, a Doria-palota, valamint a genovai kir. palota, valamint más paloták és középületek.

Semmi ok sem lehet annak feltételezésére — írja a lap —, hogy az effajta bombázások megfőrhetik az olasz nép lelki ellenállását. Az olasz nemzet évszázadok óta hozzászokott a nehéz élet körülményekhez, a háborúhoz, az ellenséges dúlásokhoz és földrengésekhez és az effajta barbár-támadások sem fogják befolyásolni.

szakos támadása ellen és elrendelte a végsőkig való fegyveres ellenállást. A francia csapatok azonban egyedül nem tudnak hatatosan védekezni a támadás ellen. Ilyen körülmények között a tengelyhatalmak Pétain kormányzásával egyetértésben elhatározták, hogy elhárítsák Európából a francia birodalom közös ellenségének támadását. A tengelycsapatok azért jönnek, hogy segítsenek a francia erőkre és terület megvédésében és megvédelmezzék a terület lakosságát is. A mi katonáink azért érkeznek, hogy a francia katonák oldalán harcoljanak s velük együtt Franciaország ügyét védjék. Felhívom tehát a francia katonákat is, hogy velünk együtt vegyenek részt a közös harcban a támadók ellen. Felhívom a benszüllött lakosságot, hogy legyen segítségünkre ebben a küzdelemben, amely vissza kell, hogy adjon Északafrikának azt a békét és nyugalmat, amelyet az ellenséges támadás során veszített el.

Fontos kormányintézkedések várhatók

a közellátás és a zsidómunkaszolgálat ügyében.

Budapest, nov. 17. A közeljövőben valószínűleg még e héten fontos kormányintézkedések várhatók. Szász Lajos közellátásügyi miniszter sárbogárdi beszédeben jelezte, hogy a legközelebb kiadandó közellátási intézkedések elsősorban a termékek lelkismeretére apellálnak. Politikai körökben arra számítanak, hogy a miniszter a részletek tekintetében még e héten konkrét bejelentéseket tesz. Szász Lajos sárbogárdi beszéde után Juresek Béla államtitkárrel együtt megjelent Kállay Miklós miniszterelnök és három-hosszabb tanácskozást folytattak. Valószínű, hogy azokat a konkrét bejelentéseket, amelyeket Szász Lajos

megtesz, a legrövidebb időn belül életbe is léptetik a természetbeszolgáltatás vonatkozásában.

A zsidó munkaszolgálatos ügye időszerte vált. A honvédelmi miniszter csütörtökön mutatkozik be miniszteri minőségében a parlamentben, akkor szóval fel először a plénum előtt. A honvédelmi miniszter költségvetési beszéde során a hírek szerint tájékoztatja az ország nyilvánosságát arról is, hogy a munkaszolgálatosok kérdését, amelynek megoldását Kállay Miklós miniszterelnök párttérlekezleti beszédeben bejelentette, milyen módon fogják szabályozni és pontosan kik lesznek azok, akik kört ez a rendelkezés érinti.

Szatmáron leleplezték a jehovások szektáját

Igehirdetés gramfonlemezen — Különös szótár

Mint az egyházi lapok jelentik, leleplezték Szatmáron a jehovások szektáját.

Kik ezek a jehovások? A székhelyük Amerikában, Brooklynban van, európai székhelye a

mozgalomnak a svájci Bern. A mozgalom minden ízében nemzetközi, tagdják a nemzetek létjogosultságát. Szélsőséges tanak alátámasztására kiforgatják a bibliai idézeteket valójukból, hi-

vatkozásuk félrevezető. Híveiket arra akarják bírni, hogy vonják ki magukat a polgári kötelezettségek alól, így pl. tagadják meg a légoltalmi kötelezettségek teljesítését. Az egyszerű emberek számára csalétek volt, hogy a szekta a vallásos egyesület külszínét vette magára; ez csak máz, mert a háttérben bomlasztó tanak húzódnak meg.

A szatmári nyomozás munkáját is megnehezítette az a körülmény, hogy a szektások sejtrendszerben szervezkedtek. Mégis eredményre vezetett a rendőrségi tisztogatás: 77 szektás ellen eljárás indult, 45-öt pedig internáltak.

A sejték rejtjeles leveleket és futárokat használtak az összeköttetés céljára. Különös szótárakból ime néhány szó: tagsági díj = »jóreménység»; sajtótermék = »lekvár» stb. Igehirdetésre — az elkobzott gramfonon bizonyosságra szerint — hanglemezt használtak. Nyilvános helyeken, összejöveteleken, élelmiszeregyek kiosztásánál és másutt kihívó hangon ajánlgatták »igazságaitukat, lépre akarván csalni az együgyű lelkiket. Napjuk azonban lejárt, írja a református egyházi újság Kasán, Makón, Szatmáron és Kárpátalja egyes helyein a magyar vigyázó lelkipásztorok és hatóságok éberségét nem játszhatták ki még sejtrendszerükkel sem. Szatmár példája nyomán ország-szerre folyik a jehovás szektának az egyház és a nemzet testéből való gyökeres kioperálása.

Cáfolat

Róma, nov. 17. (Stefani): Illetékes körök a leghatározottabban megcáfolják azokat az ellenséges hírveréseket által terjesztett jelentéseket, amelyek szerint az északafrikai partok mentén a legutóbbi időkben 13 tengerelhardt süllyesztettek el. Ezek a hírek — hangoztatják Rómában — az első betűtől az utolsóig merő kóhalmányok.

Cavallerót letartóztatták

Stockholm, nov. 17. Franciaországból ideérkezett jelentés közli, hogy a napokban az eddig nem szolgált Franciaország területén letartóztatták a volt köztársasági Spanyolországból annak idején Franciaországba menekült két vezetőembert, Largo Cavallero volt miniszterelnököt és Quiroga tábornokot, valamint sok más volt vezetőt. Valamennyiüket a spanyol hatóságok rendelkezésére bocsátották.

**Osszetűzések
Marokkóban**

Tanger, nov. 17. (Stefani): Újabb súlyos sűrűdásokra került sor Marokkóban az amerikai katonák és a muzulmán lakosság között. Mindkét részről többen meghaltak és megsérültek.

Lisszabon, nov. 17. (Stefani): Az amerikaiak a megszállott északafrikai területeken új pénznemet vezetnek be, amelyet északamerikai fontnak neveztek. Az új papírpénz bevezetése annak előjele, hogy teljesen értéktelenné fogják tekinteni a francia frankot. (MTI).

Az amerikai tábornok ígérete az algiri zsidóknak

Amszterdam, nov. 17. (NTI). Az angol-amerikai ellenőrzés alatt levő algiri rádió jelenti, hogy Eisenhower amerikai tábornok, az algiri zsidó hitközségnek megígérte, hogy rövidesen felfüggeszti az amerikai csapatok által megszállott északafrikai területen a zsidókat érintő törvényeket. (MTI).

Bern, nov. 17. (NTI) Hivatalos közlés szerint a szövetségi tanács ismét foglalkozott azzal, hogy az angol gépek az angol kormánytól kapott megnyugtatók ellenére november 7-én, 13-án és 15-én megsértették Svájc semlegességét. A londoni svájci követ megbízta, hogy nyomtatás útján tiltakozzék a svájci semlegesség ismételt megsértése miatt. (MTI)

Meteor Mozgó műsora
Szerdán, csütörtökön, fél 5 és 7 órakor.
Debrecenben utoljára.
A Manderley ház asszonya
Lawrance Olivier és Joan Fontaine felejthetetlen filmje

Hun-ária Filmszínház
A lebilincselően érdekes témájú magyar film:
Szeressük egymást
Főszereplők: Bulla Elma, Greguss Zoltán, Hidvéghy, Erdélyi, Csorós, Makláry, Billési, VILÁGHIRADÓ.
Előadások: d. u. 5 és 7-ór.

Apolló filmszínház
Előadások: 3, 5, 7 órakor.
Az izgalom, misztikum és a szenvedélyes szerelem filmje
A halálos csók
Karády Katalin utolérhetetlen alakításával.

Vígyszínház mozgó
Ma 5 és 7 órakor a legszebb s legmeghatóbb magyar film:
Isten rabjai
Gárdonyi Géza regénye.
Fősz.: Bulla Elma, Szilassy László.

Varga miniszter az ipari munkabérekről, az ipari termelésről és időszerű kérdésekről

A munkaközvetítésről szóló törvényjavaslatot még az idén benyújtja

A képviselőház tegnap az ipari tervek költségvetését tárgyalta, melyet Stitz János előadó ismertett. Az első szónok Lill János (nyilas) a munkaidő kérdéseinek egyöntetű rendezését sürgette. A szociáldemokrata párt és a szakszervezetek szelvényezéséről követelte, Ronkay Ferenc (kormány párt) a tengelybataimnak előnyös nyersanyagbányázatot ismertette, majd a hazai széntermelés fokozásának szükségességéről szólott. Az ipari munkásság családi pótlékának emelését sürgette. Hangoztatta, hogy ki kell elégíteni ennek a munkásrétegnek a házhelyigényeit. Kranicz Rajmund (nyilas) a termeléshez szükséges hitelnyújtás biztosításának fontosságára mutatott rá. Szabó János (Erdélyi Párt) a munkakamaraik, munkaközvetítő hivatalok és munkatelepek szükségességére mutatott rá. Közönetét fejezte ki a miniszternek Erdély villamosításáért. Csorba János (Független Kisgazdapárt) hangsúlyozta, hogy a hétköznapok úgy tudjuk meggyerni, ha az ipari versenyben meg tudjuk állni a helyünket. Az ipari decentralizációnak szükségességéről szólott ezután. Molnár Dezső azt fejezte, hogy a háború fokozott munkát, áldozatot és kötelezettséget kíván minden magyar ipari munkástól. Az ipari kormányzat elsőrendű feladata, hogy a háborús iparból majd megtalálja a zökkenőmentes átmenetet a békeiparra. Nem Adárok keletnek a magyar ipar fejlesztéséhez, hanem szellemileg és gyakorlatilag egyaránt kiválóan képzett szakemberek. Közvetlenül József szerint mindenütt előbbrevaló honvédségünk megfelelő mennyiségű és minőségű felszerése. A családi bérpótlék felállítását sürgette, majd az ipari munkásság lakásvizonyait tette szóvá. Szabó Gyula a munkásházak építésének szükségességét hangoztatta. Horváth Ferenc szintén az ipari munkások családi pótlékának felállítását szorgalmazta. Venczel Antal a munkaiügyi felügyelőségek jobb anyagi ellátását kérte. Suhajda Vilmos a kisiparosság problémáit fejtette.

Mint hogy a vitához több felvétel nem volt feliratkozva, Varga József ipariügyi miniszter emelkedett szólásra.

Beszédében rámutatott arra, hogy az elmúlt esztendő alatt a nehézségek csak növekedtek, különösen a nyersanyagok és a munkaerő előteremtése terén. Összefoglalva azonban, hogy ipari termelésünk, mely mindezek ellenére nemcsak megfelelő, hanem a várakozáson felül kedvezőnek is mondható. Az ipari termelés emelkedése a múlt évben folytatódott. A szénbányászat a megfelelő erőfeszítésfolytán jelentősen fokozható volt, de mindennek ellenére a nem honvédelmi fontosságú üzemekben csökkenteni kell majd a szénellátást. A villamosítás ügye tovább halad. A textilipar problémáiról szólva rámutatott arra, hogy a pótlányok felhasználásával minden nehézséget leküzdünk. A cottonin ma már minőségben nagyjában pótolja a pamutot.

Az ipari decentralizációról szólva megállapította, hogy az nálunk tégebben soha nem remélt lépésen valósult meg. Haladunk tovább a megkezdett úton és különösen a székely vármegyék iparosítására gondolt.

A magyar mérnökséget fardhatatlanul végzett kimagasló munkájáért az egész nemzet elismerése illeti. Célja a jövőre is,

hogy az ipari munkásságról megfelelően gondoskodjunk, de a mai körülmények parancsolta betartás mellett ez az értékes réteg sem kívánhatja — és a magyar munkás nem is kívánja, — hogy az érdekeit szolgáló intézkedések a nemzet többi részének rovására történjenek. Áldozatot hozni a munkásságnak is kell, mint általában minden hazafizetéses rétegnek a háborúval kapcsolatos árszínvonalváltozások során. Az árak változását a munkabérek azonnali emelése nem követheti és a kormány bérpolitikájával arra az álláspontra helyezkedett, hogy a munkabérmegállapító bizottságok működését szünetelteti. Az eddigi bérek színvonalának tartásával sikerült az infláció egyik legfontosabb előidézőjét kikapcsolni. Továbbra is fenn kell tartani a munkaidő-korlátozó rendeletek felfüggesztését.

A munkások gyermeknevelési pótlékának folyósítása zavartalanul folyt. 1942-ben e címen 22 milliót fizetnek ki. A munkaközvetítő államosítása a megvalósulás állapotába jutott. Debrecenben, Győrött, Szegeden és Szombathelyen, folyamatosan van a soproni, pécsi, kassai és miskolci hivatalok államosítása. Az iparfelügyelői szolgálatot tovább kívánja fejleszteni.

Rendkívül nagy jelentőségűnek tartja a kistipar és a háziipar fejlesztésének ügyét. A kistiparosság kivétel az idén valószínűleg már túllépi a tízmillióst határt. Tervezte a kistipari mintanúhelyek szaporítását.

A magyar ipar több ágban a legkorszerűbb üzemekkel rendelkezik és az erősen megnövekedett ipari felkészültségünk jelenleg legnagyobb részében a háború célját szolgálja. A háború vastörpényei megkövetelik, hogy ez a jövőben is ugyanígy legyen. Nem feledkezett meg azonban arról, hogy előkészítse a háborút követő átmenet és békeiparosság feladatának megoldását. Meglette a szükséges intézkedéseket.

A miniszter bejelentette, hogy a munkaközvetítésről szóló törvényjavaslatot még ebben az évben benyújtja a Házban. Hangoztatta, hogy a családi pótlék növelésére minden lehető eszközt megfogad. Maga is mindent megtesz a munkáslakások létesítése érdekében, mert ez a háborús termelés szempontjából is rendkívül fontos. Az iparfejlesztési törvény egészen különleges rendelkezésekkel gondoskodik a lánconctihonok kötelező létesítéséről.

A miniszter beszéde végén megemlítette, minden erejével arra törekszik, hogy bármely idegen kézben levő vállalat megszerzésén a magyar kéz számára és kerte a tárcsa költségvetésének elfogadását.

A Ház tagjai hosszantartó tapsal fogadták a miniszter beszédét, majd a költségvetést elfogadták.

Bicsérdv Tibor meghalt
Budapest, nov. 17. Bicsérdv Tibor nyug. m. kir. őrnagy, a Magyar Vegetárius Egyesület elnöke 67 éves korában rövid szenvedés után meghalt.

Ujjonnan áthelyezett műhelyekben új bundák, átszabások és mindennemű szűcs munkát a legújabb modell szerint készíti győlsön

VÉGH GYULA
Ferenc József-út 58. I em. balra.

Vásárlási időt kérnek a fogyasztók a debreceni piacon is

A termelőkhez miért nem jut hozzá a fogyasztó — Reggel hat óráig kilenc óráig csak a fogyasztók vásárolhatnak

Ma már nem egy városban van az a rendszer, hogy a reggeli piaci időben egy-két óra hosszáig csak a termelőktől vásárolhatnak a fogyasztók. A kora reggeli órákban van ez, amikor a vidéki termelők nagyobb tömegben behozzák az árut. Akár konyhakerti, akár baromfi, vagy gyümölcsáruról van szó, fontos az, hogy a koránkelő háziasszony éppen a mai nehéz időkre való tekintettel tudjon rendes árban bevásárlást eszközölni. Mi már több alkalommal felvetettük a gondolatot, volt is ilyen rendelkezés a múltban, de ma fokozottabban szükség volna az ilyen rendelkezésre. A mai nehéz idők, magasabb árak, a fogyasztók gondolkodtatói, hogy illetékesek hozzák be Debrecenbe is azt a rendet, hogy a kora reggeli órákban, mondjuk reggel hét óráig kilenc óráig a termelőktől csak a fogyasztók vásárolhassanak. Hivatásos árusok csak azután vásárolhassák fel a fennmaradó árut. Az igaz, hogy néhány árus érdekeit sértené ez a rendelkezés, de itt a tömegekről van szó a fogyasztók seregéről, akiknek érdeke követeli, hogy minél több vásárlási lehetőség legyen a köztől, minél alkalmasabb árban vásárolhassanak.

Lássuk a piacot

jelszóval indultunk el korán reggel a Rákóczi-utcai kirakodó vásárra, mely minden reggel megtelik. Hála Istennek nincs itt még semmi baj. Ha egyik-másik áruban van is valami hiány, elvégre háború van, de ezenfelül spekulánsok is vannak, nagyjában azonban sok-sok áru jön reggelként a debreceni piacra. Különösen korán reggel, amikor a vidék szekerai elhozzák az áruk sorát. Derecske ugyanúgy szerepel itt min. Hadházi, vagy Nyíraesád. Három vármegye népe hozza el hozzánk termését és bőségesen előljár a debreceni piacot. Itt elmondhatjuk, hogy aki korán kel, arannyal tel.

Nos, ha nem is arannyal, de ha egy kevés szerencséje van, sokat megtakaríthat az ember, mert közvetlenül a termelőtől vásárolhat egyet-mást. A termelőt illeti, igyekezzék tudni az áruján és egy aránylagos közepes áron veti piacra a holmit. Ha sikerül úgy elfogni a termelőt, hogy nincs még a közelben olyan vevő szándékú hivatásos árus, aki rácsapjon, nyert ügyed van. Ha azonban már ott van a hivatásos vevő, te feltétlenül lemaradnál akármielyen gyorsan átvesszed a vásárlást.

Itt nincs alu

mert nyomban megszólal a hátad mögött a hivatásos vevő: — Megvan véve az egész szeker káposzta.

Hátra nézel, hogy te is venni, mire még keményebb hangon mondják most már a termelők: — Vagy az egészet adja, vagy semmi se kell belőle.

A termelő csóválja a fejét, visszaveszi a káposztát azután néhány perccel belüli olosóbban kezdik leszámolni az egész szeker árut a hivatásos árusnak. Ugyanazt láttuk a karfiol, sárgarépa, sőt, néhány esenévész hagymaköteg sorsánál is. Mindent így mérnek. Az egészet vásárolják fel, ők az ún. szortírozó, újra csomagolják és új áron hozzák forgalomba. Velelünk volna egy pengőért gyönyörű karfiol a termelőtől, de nyomban közbelelétek az árusok és a termelő már szóba se állott

velünk. Majd később ké pengő körüli áron láttuk viszont a termelőt karfiolt. Sőt olyan eset is van, hogy úgynevezett termelők is felvásárolják a piacok előéppen a debreceni piacon, am azán lényegesen megrádjúja a piacot.

Rendben van, nekik is élniük kell, senkinek akarja elvenni a kenyérüket, de ők is értsék meg, hogy a fogyasztóknak is vannak érdekeik, a háztartások is igyekeznek minél kevesebből kihozni azt, ami egy napra kell. Azok, akik a későbbi órákban mennek ki a piacra, mert elaludták az időt, rendben van, az se bánjuk, fizessék meg a többletet, de legyen olyan idő a debreceni piacon is, mégpedig igen szigorúan ellenőrzött idő, amikor termelőktől csak fogyasztó vásárolhasson.

A baromfi piac

se marad el a konyhakerti és főzelékpiacon ezen a téren. Ma már szép számban hoznak feléppen a vidékről baromfi. Minden van. Hízott kacsa, kezdve csirkéig minden kapható. Csak a haj az, hogy abban a pillanatban, hogy a szekérhez lépünk, hogy megkérdezzük az árut, a félig hízott fűzőknak, már ráuk csap a kemény hang: — Az egész el van adva.

Debrecenben nincs vásárcsarnok, mint ismeretes, az árak ellenőrzése is nehezebb, a felhatalmazás bizonytalanabb már azért is, mert egyes, felelős árusok kint a város szélén felvásárolnak mindent, ami jobb áru. Legálább azt kell megmenteni pár órára a fogyasztóknak, amit mégis elhozhat a debreceni piacra is. Megfelelő ellenőrzés mellett árulják a termelők és vegyék a fogyasztók. Azt meg éppen meg kell akadályozni, hogy tömegben szedjék össze egyesek nyereszkeskedési célból vagy esetleg továbbá szállítárra. Az, ami erre a piacra fut be, itt kell hogy gazdát keresjen.

A gyümölcs csak csemege

a debreceni piacon, pedig mondják, hogy igen jó termés volt országwide, sőt Erdélyben rekordtermés. Sőtárogyva hallja az ember, hogy az erdélyi termelési területeken szeptember elején fillerekről lehetett a legkifűnőbb minőségű és ízű gyümölcsöt, főleg almát vásárolni. Hallottunk olyan csodát is, hogy tíz-húsz fillér között mozogtak az árak és ma is egy pengő áll a leg-

A rheumás megbetegedés csak nagy részét rossz fogak okozták! Ujabb bizonyíték arra, hogy milyen fontos fogának helyes ápolása.

Chlorodont fogpaszta

jobb minőségű a ma. Egészen csodálatos, hogy a debreceni piacon ennek a remek állapotnak se híre, se hamva. Hát rendben van, szállítási nehézségek, költségek és a többi. Tudjuk, nem öröm az, nem kívánjuk de talán mégis indokoltan a kétpengős és ezen felüli ár, mert nincs az a költség, mely ezt az árut ennyire fel tudná nyomni. Nincs az a távolság, mely ennyire megrádjúja az árut. Ma már a gyümölcs nem lehetne esemége, amire csak a kiváltságosan gazdag ember jut hozzá. Sajnos, a debreceni piacon csak esemégeként vásárolhatjuk, mert olyan áruk vannak, melyek a mi pénztárcáinknak elérhetetlenek. Itt is be kell vezetni, hogy a termelőtől legalább két óráig kereszti csak a fogyasztóhoz juthasson az áru. A fogyasztó érdekeit megvédhetjük úgy, hogy közben a termelő se veszít, se rá nem fizet.

Eppen ezért az illetékes hatóság gondolkodjon arra, hogy ezeknek a gondokkal küzdő háziasszonyoknak siessen segítségére, azal, hogy minden nap reggel legalább két óráig kilenc óráig csak fogyasztók vásárolhassanak a termelőktől. Ismételtük ezt a kérést, mert szemmel láttuk, hogy milyen nehéz helyzetben vannak a fogyasztók, de a termelők is. Megkötötték kénytelenek olosóbban is adni a viszonteladóknak, különben ott maradnak a piacon hosszabb ideig, mert a viszonteladó nem hajlandó részleteket átvenni.

Egészen bizonyos, hogy a közéletmezés érdekében ezek a kérdések a legelőbb belátás és kívánság szerint oldódnak meg, termelőknak, fogyasztóknak az érdekeit szem előtt tartva, de nem járhatnak rosszul a viszonteladók sem, mert a délelőtti órákban azután árusíthatnak és vehetnek úgy, ahogy éppen akarnak és tudnak. (R. I.)

Eugene Schneider meghalt

Le Creusot nov. 17. (OFI) Hír szerint Eugene Schneider, a Schneider Creusot művek tulajdonosa, kedden reggel párisi lakásán hirtelen elhunyt. (MTI)

Egy szemért héthónapi börtön

Oláh Miklós debreceni vegyeskereskedő tavaly nyáron összeverekedett Szatmári Istvánnal. Verekedés közben Oláh egy harapófogóval kiütötte Szatmári István balszemét. A debreceni törvényszék Oláh Miklóst héthónapi börtönre ítélte. Az ítéletálla jelentette Oláh azzal az indoklással, hogy jogos önvédelemből követte el a bűncselekményt. A budapesti Kúria most a vegyeskereskedő büntetését újra héthónapban állapította meg.

Felrobant benzines üvegtől összeégett két gyermek

A budapestkörnyéki Wekerletelep Corvin körút 9. számú egyemeletes bérházában tegnap este felrobant egy benzines telt üveg Körtvélyi János gyármunkás földszinti lakásában. A szülők munkában voltak s egyedül tartózkodott a lakásban a 10 éves Körtvélyi Katalin és 9 éves Ferenc öccse. Az egyik szekrényben találtak a benzinesüveget, amelyet jótékonyan egykük a kályhához dobott. Az üveg eltört, a kifolyó benzín felrobant és lángragyújtotta a szobát is. Az égő lakásból a lakók mentették ki a két összeégett gyermeket. A mentők kórházba vitték őket, míg a lakástűzét a tűzoltók fojtották el. A kis Körtvélyi Ferenc égési sebeibe belehalt, a másik gyermek állapota is súlyos.

Emésztési zavarok következtében keletkezett bőrkiütések sok esetben hamarabb elmúlnak, ha bélműködésünket reggelente egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel rendezzük. Kérdezz meg orvosál!

Végh Sándor és Udo Dammert hangversenye

Tegnap este tartotta Végh Sándor hegedűművész és Udo Dammert zongoraművész együttes hangversenyét az Arany Bika-szálló dísztermében, széleskörű reklámozás mellett. A hangverseny általában szép sikerű volt s a közönség a két művészt sok lelkeséggel ünnepelte.

Végh Sándorban kifinomult izlésű hegedűst ismertünk meg, aki technikai fölényével nagyon szép pianóval teljes mértékben rászolgált a közönség elismerésére. Játékstílusa azonban nem kiegyensúlyozott. Előadásában bemutatott művek nem mindenütt bíráják egyéni stílusát, sőt itt-ott technikai megoldásait sem. (J. S. Bach: Chaconne). Felkészültségében minden remény meg van arra, hogy műteremtése egyensúlyba kerül egyszerű játékkészességével s mint egyik kiváló magyar hegedűst lesz alkalmunk ünnepegni.

Udo Dammert művészetét mind ama kelléket magán viseli, ami általában a német alaposságot jellemzi. Nem hiányzik játékból a bemutatott művek zenéi előírásának egyetlen árnyalata sem. Játéka a világos, hideg ész útján kitermelt és formált zenét tolmácsolás. Gazdag és hőses értékei vannak az ily irányú előadás-módnak kétségkívül, de azért bennünket az tud igazán és bensőségesen lenyűgözni, ha a tiszta zenéi nyelv mellett ott érezzük a szív melegítő szeretetét is.

A meglehetősen potpuri ízű műsoron J. S. Bach, Martin, Kodály, Beethoven, Bartók, Szigeti, Veres Végh, Takács, Paganini és Sarazate művek szerepeltek. A lépten-nyomon felbukkanó stílusborek (a műsorra vett művek felsorakoztatása) nagymértékben gátolnák hatottak élvezés szempontjából.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
BELEZNA-UNGED ISTVÁN

SZÍNHÁZI MŰSOR:
Szerdán este: Pozsonyi lakodalom, C) bérlet.
Csütörtökön este: Legény-ötös B) bérlet.
Pénteken este: 100 piros rózsza Szombaton délután: Bolond Ásvány.
Szombaton este: Simonyi öbester.

FILM
A HUNGÁRIA filmszínház „Szeressük egymást” című darabját **Bulla Elma** és **Greguss Zoltán** nagyszerű játéka sem tudja a sikernek arra a fokára emelni, ami maradandó értéket biztosítana számára. A darab meséje nem egészen világos tagolású s rendezése jól bevált recept mellett kitaposott úton halad. — Drámai feszültsége szintelen, sőt szürke. A főbb szerepeket Erdélyi Mici, Hidvéghi Valéria, Csontos Gyula, Maklári Zoltán és Bilicsi Tivadar játsszák. A Világ-híradó anyaga érdekes és színes.

Csokonai Színház
Szerdán C) bérletben:
Pozsonyi lakodalom (HADIK HUSZÁROK)
Szombattól a rádióban is közvetítésre kerül eredeti nagyoperett:
Simonyi öbester

Révész püspök és a Konvent közbenjárására a minisztérium folyósította a református tanárok és tanítók részére is a háborús munkaátalányt

Az egyház többi alkalmazottainak a presbiterium erre az évre megadta a rendkívüli munkaátalányt, a következő évre majd később intézkednek — A református presbiterium gyűlése

D. dr. Révész Imre püspök és dr. Kőlcsey Sándor polgármester főgondnok elnöklésével a református egyház presbiteriuma tegnap délután gyűlést tartott, melyen fontos ügyeket tárgyaltak.

Jánosi Zoltán emléke

A püspök bibliát olvasott, majd imádkozott, utána pedig dr. Juhász Nagy Sándor egyházi főjegyző ismertette a füzeggyarmati egyház értesítését Jánosi Zoltán volt debreceni lelképásztor haláláról.

A presbiterium őszinte és mély részvétellel fogadta a bejelentést Jánosi Zoltán elhunytáról, emléket jegyzőkönyvben kegyelettel megörökíti és az özvegyhez részvétíratot intéz. A test elmulása után — hangzott a határozat — azokat a maradandó lelki értékeket kell szemlélni Jánosi emlékében, amelyeket ő Isten különös kegyelméből kapott és amelyek halála után is ránk visszahatároznak.

Révész Imre püspök ezeket fűzte az előadó szavaihoz:

— Egyházunk minden időkből egyik legmarkánsabb egyéniségű és igehirdelésével legmélyebb nyomokat hagyó lelképásztorának emlékeztetést Isten színe előtt áldjuk.

Balogh István emlékezete

Dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző jelentést tett id. Balogh István presbiter, gazdasági bizottsági elnök haláláról. A presbiterium őszinte, mély fájdalommal iktatta be jegyzőkönyvébe boldogemlékeztető id. Balogh István presbiter, gazdasági bizottsági elnök elhunytát. Vele egyházi életünkben az a férfi távozott el, aki debreceni polgár öseinek példája szerint egyházunk ügyeit mindenkor szívén viselte és egyházunkat odaadó, lelkes buzgósággal, hűséggel szolgálta. Mintaképe volt az egyházhöz minden körülmények között ragaszkodó debreceni polgárnak. Kidőlve mélyen veszteség érte egyházunkat. Emléket a presbiterium jegyzőkönyvében megörökítette. Tudomásul vették, hogy az egyházhöz részvénytulajdonosok érkeztek, melyekért a presbiterium köszönetet mondott.

A határozat elhangzása után D. dr. Révész Imre püspök szólt:

— Mindnyájan fájó szívvel nézünk arra a helyre, amelyet az örökkévalóságba elköltözött drága testvérünk és a presbiteriumi szolgálatban mindenkor példaadónak, Balogh István itt a vénék és atyák gyülekezetében üresen hagyott. Azt hiszem, a feltámadott Úr Jézus Krisztus minden igaz tanítványának, engedelmessé követőjének és hálás megváltójának: Balogh Istvánnak az élete is sugárzik a jelenből valamit még akkor is, amikor ő itt hagyja földi küzdelmünk színterét. Ez a sugárzás legyen mindnyájunk számára drága, édes emlékeztet és ami a fő, intő és buzdító példa.

A megüresedett presbiteri helyre a tanyai egyházzészből soron következő *pótpresbiter*, *Balogh Mihályt* hívták be, aki meg is jelent s letette az esküt. Révész püspök intézett hozzá üdvözlő szavakat, hangsúlyozta, hogy Balogh Mihály eddig is tiszteltreméltó munkát végzett és eredményeket mutatott fel. Nem kívánhatok jobbat — fejezte be beszédét a püspök, — kedves presbiter testvéremnek, mint hogy úgy vigye presbiteri tisztét, ahogyan Balogh István vitte és legalább addig vigye, ameddig ő vitte.

Ajándék és alapítvány

Örömmel vette tudomásul a presbiterium, hogy a kultuszminiszter a *Dóczy utaztaték* 1250 pengő értékű tornaszereket ajándékozott.

Dr. Soós Béla volt lelképásztor, egyetemi tanár ösztöndíj alapítványt létesített. A 200 pengős összeg ma már 970 pengőt tesz ki. Az alapítvánnyal dr. Soós Béla elhunyt két hitvesének emléket óhajlja kegyelettel módon megörökíteni. Az alapítványt addig kell növelni, amíg eléri az 5000 pengőt és akkor a Dóczy leánygimnázium V. osztályában adják ki az ösztöndíjat.

A presbiterium az alapítványt köszönettel elfogadta.

Tanárok eskütétele, tanítók ünnepélyes eskütétele

A Dóczy intézetet megválasztott új tanárok: *Laszlo Géza, Ördög László, dr. Rác Jenő, Tankovich Margit és Pál Erzsébet* ünnepélyes esküt tettek, a megválasztott tanítók közül pedig beiktatták a következőket: *vitéz Nagy Pál, Fekete Sándor, Futóné Molnár Anna, Bakóczy Mihály, Nagy Ferencné, Szabó Gizella, Nosztray Erzsébet, Molnár György, Ritoók Sándor, Tariska Margit, vitéz Kádár Sándor, Suss István, Futó Zoltán, Mester Béla, Biki Sándor, Ujvárossy Vilmos, Jeney Anna, Hanza József, Nyakas László, Kovács László, Benccze Ferenc, Karabélyos Anna, Fekete Sándorné, Örmös Kala, Kulcsár Dezsőné, Ducsa Ferencné, Loós Gyula, Tóth Erika, Bódi Szeréna* tanítókat.

A püspök nagyon szép beszédet intézett az új tanárokhöz, rámutatott arra, hogy tanárokat és tanítókat a nemzetnevelés hatalmas és átfogó földi egységébe foglaljuk össze, amely egységnek végső megalapozója és legvégső biztosítója az Isten országának egysége. Végül arra kérte őket, hogy mindnyájuk arcán, mindig, amikor a gyermekek közé lépnek, legyen ott Jézus nyájassága.

A szép beszédre *László Géza* válaszolt a tanárok nevében és azt emelte ki, hogy mindig a legszilárdabb alapot választják életükben és munkájukban: *Jézus Krisztust*.

A tanítók nevében *vitéz Nagy Pál* beszélt és tett ígéretet a fiatalok nevében, hogy nevelői munkájukat tehetségük és lelkiismeretük szerint végzik el. Azt kérte a presbiteriumtól, hogy még ha anyagi áldozatokba kerül is, ha csak egyetlen lehetőség van rá, *akadályozza meg a további létszámcsökkenést a református elemi iskolákban*. Most még csak az iskolákból hiányoznak ezek az emberpalánták — mondotta, — de néhány esztendő múlva már az egyházból is hiányozni fognak.

A püspök kezet szorított az új tanárokkal, akik ezután eltávoztak.

A „Vasárnap” című gyülekezeti lap beolvad a „Református Jövő”-be

Dr. Juhász Nagy Sándor bejelentette ezután, hogy az egyház elnöksége beadványt intézett a presbiteriumhoz. Az egyház elnöksége a „Vasárnap” című gyülekezeti lap helyzetét megvizsgálva és figyelembe véve az e téren várható anyagbeszerzési és lapkiadási nehézségeket, arra a meggyőződésre jutott, hogy helyes lesz a „Református Jövő” című egyházi hetilapnak azt az először már 1937-ben megtett

ajánlatát elfogadni, amelynek értelmében 1943 január 1-től egybeesül a *Vasárnap* a *Református Jövővel*, amelynek szerkesztő bizottságában az összes református püspökök helyet foglalnak. A Református Jövő külön szerkesztőséget állít fel Debrecenben és a debreceni és tisztántúli közlemények céljaira átlenged egy oldalt.

A presbiterium határozatában kimondta, hogy az egyházi elnökség intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi és ennek megfelelően hozzájárul a „Vasárnap” című gyülekezeti lapnak a „Református Jövő” című hetilappal való egyesüléséhez. Teljes jogkörrel felhatalmazza az elnökséget, hogy ezirányban a legjobb belátással tegye meg a szükséges intézkedéseket. A javaslatot vita nélkül fogadták el.

A nagytemplomi hétköznapi istentiszteletek

A Csapó utcai és a Péterfia utcai egyházrészek javasolták, hogy a *nagyon erős hidegek tartama alatt a Nagytemplomban ne tartanak köznapokon reggeli istentiszteleteket*.

Erdős Károly dr. kérte, adják vissza az ügyel az egyházrészeknek, jelöljék meg a helyet, hol kívánnak reggelente köznapon istentiszteletet tartani. *Uray Sándor* lelképásztor csatlakozott a javaslatához, *Révész püspök* sem ellenkezett, így a presbiterium ilyen értelemben hozta meg határozatát. Alkalmassint a Péterfia utcai egyházrész a presbiteri teremben, a Csapó utcai a saját gyülekezeti termében tartja meg a hideg idő alatt a reggeli istentiszteleteket.

Fontos felhívás a tanítókhöz

Dr. Kőlcsey Sándor polgármester kifejezte azt a készségét, hogy a szegény iskolágyermekek részére *megkísérli többlet bőr megszerzését*. Ezért kéri a tanítókat, hogy 24 órán belül jelentsek be a gyermekek névsorát és lakcímét, akik részére az egyes egyházrészek még cipőt óhajtanának beszerezni.

Az egyházi alkalmazottak háborús pótléka

Mint az államnál a tisztviselők munkaátalány címén fizetés-emelést kapnak, úgy a református egyház is segélyben részesíti a tisztviselőit és alkalmazottait. A presbiterium dr. Juhász Nagy Sándor által előterjesztelt bizottsági javaslatra a következőket határozta el:

Az egyházi tisztviselők fizetési ügyének tárgyalása során a presbiterium örömmel vette tudomásul, hogy D. dr. Révész Imre püspöknek és az Egyetemes Konvent elnökségének többszöri közbenjárása folytán a minisztérium folyósította a református tanárok és tanítók részére ugyanazt a munkaátalányt, ame-

lyet az állami tisztviselőknek megadott. A munkaátalányt teljes egészében az állam fizeti. Ezért a presbiterium a kir. kormányának köszönetet szavazott és felkérte a püspököket, hogy a köszönetet illetékes helyen tolmácsolja.

Az egyház minden többi alkalmazottjának, akik az államnál ilyen munkaátalányt nem kapnak, tehát lelképásztoroknak, segédlelkészeknek, stb. a presbiterium az 1942. év utolsó negyedére az állami munkaátalány segélyt folyósította, azonban a jövő január 1-től kezdve a munkaátalányt állandó jelleggel nem szavazta meg, hanem kimondta, hogy ebben a tárgyban a jövő évi költségvetés közeli megállapítása alkalmával fog határozni.

A presbiterium ugyanígy döntött a *hadipótlékemelés* tárgyában is, vagyis a folyó évre járó összeget kiutalta, ellenben a jövő január 1-től kezdve a költségvetéssel kapcsolatban fog határozni.

Állandó jelleggel utalta a presbiterium a családi pótléknak fel-emelt összegét mindazon tisztviselői, alkalmazottai és nyugdíjasai részére, akik családi pótlékot más pénztárból nem kapnak.

A presbiterium azt az elhatározását, hogy az újabb terheknek végleges vállalása tárgyában csak a költségvetéssel kapcsolatban kíván dönteni, indokolja az a körülmény, hogy a minisztérium által legújában megállapított fizetésrendezésnek az egyház alkalmazottaira való kiterjesztése, a tanítókon és tanárokon kívül is az egyházi pénztárra évi 48.000 pengő újabb terhet jelent, amelynek fedezetéről gondoskodni kell.

Uj igazgatótanítók

Mészáros József elhunytával megüresedett a *Ballazár Dező* utcai iskolai körzetben az igazgatói tisztség. Erre egyhangulag *Kerékgyártó Bélát* és második helyen *Tarr Imrét* jelölték. Dr. Örmös Pál helyére a nyilastelepi iskolai körzet igazgatójává első helyen *Széchy Györgyöt*, második helyen *Fekete Lászlót* ajánlotta a tanítótestület. Az iskolaszék szeptember 1-től kezdődő hatályai három évre a *Ballazár utcai iskolába* a körzet igazgatójává *Kerékgyártó Bélát*, a *Nyilastelep körzeti igazgatójává Széchy Györgyöt* választotta meg amit a presbiterium tudomásul vett és megerősített.

Kulcsár Dezsőné Boda Margitot rendes tanítónővé választották meg, hasonlóképpen rendes tanítónők lettek: *Karabélyos Anna, Futó Andrásné* és *Fekete Sándorné* is.

A gyűlés a püspök imájával ért véget.

Kolozsvár hat és félmillió ajándékot kapott egy pernyertes téglagyárostól

Kolozsvár, november 17. Farkas Simon volt téglagyártulajdonost 1924-ben erőszakosan kitétek hivatalából. Azóta az idegen megszállás idején hiába igyekezett igazát érvényesíteni.

Nemrégiben a járásbírósg előtt indította meg a pert azzal a kikötéssel, ha megnyeri követelését, jótékonycélra adja. — A bizonyítás lefolytatása után a bíróság kötelezte a téglagyárt patronizáló bankot, hogy elmaradt haszonrészesedés címén fizessen ki 5,630.000 pengőt Farkas Simonnak, ezenkívül az egyik társvállalat adjon át neki 910 ezer pengő értékű részvényt, végül kötbér címén külön 33.000 pengőt ítél meg. Farkas Simon az ítélet kihirdetése után kijelentette, hogy

a perben megítélt egész összeget Kolozsvár városának adományozza azzal a kikötéssel, hogy méltó emléket állítson Fekete Nagy Béla dr. h. polgármesternek és Szadeczky Gyulának, továbbá, hogy tíz koronát székelysalád egy-egy fiát taníttassa ki a város agyazár mesterré. (MTI)

— Megjelent a most felépült szeretfalva—dédai új vasútvonal hivatalos menetrendje. Szécsenygyörgy 29 kilométerrel közelebb esik Budapesthez, mint a székelyföldi utasok több mint két órát, Marosvásárhelyről pedig egy órát nyernek időben. Nagyot javult az új vasútvonal által a Székelyföld korábbi forgalma is.

"Szemed helyett, szemed világa leszek"
— fogadta háborúban megrokkant vőle-
gényének, akit átölelve vezetett oltár elé

Megható esküvő volt az orosz-háza melletti Szenttornya köz-ségben. A vőlegény Tóth György földműveslegény, sebesült honvéd, a menyasszony Hovancsák Mária, akik nagyon szerették egymást és már lakodalomra készülődtek, amikor a kötelesség a messze orosz harcmezőkre parancsolta a vőlegényt. Egy felrobbant álna lelépte mindkét karját és kioltotta két szeme világát Tóth Györgynek, aki erre egyik katonapajtásától hazaizent, hogy menyasszonya ne várjon rá, keressen magának más vőlegényt.

De Hovancsák Mária kinyomozta a titkot és levelet írt messze, a hadikórházba: „nem hagyjak el, a tied vagyok, két

karod helyett dolgozik majd az én két karom, szemed világa helyett szemed világa leszek...”

Tóth György aztán hazakerült bénán, vakon... Még aznap bekopogtatott hozzá Beliczey Miklós, Békés vármegye főispánja, gondoskodott az új pár hajlékáról, bútoráról, maga pénzéből 500 pengőt adott nekik, megígérte, hogy tehenet is szerez számukra. A vármegye is adott számukra 1000 pengő segélyt. És vasárnap meg volt az esküvő. Beliczey főispán és Topay László főjegyző voltak a tanúk és a menyasszony két karjával átölelve vezette vőlegényét a kis falusi templom oltárához...

Elsötétítés idején betörték a Csillag Testvérek József kir. herceg-utcai üzletébe és több ezer pengő értékű árut elvittek

Vakmerő betörés történt kedde virradó éjszaka a Csillag Testvérek József kir. herceg utcai üzletében. Ismeretlen tettes, a már több mint egy hete zárva tartott üzletbe az utca felől behatolt és onnan több ezer pengő értékű árut vitt el.

A betörést kedden fedezték fel és nyomban jelentést tettek a rendőrségre. A helyszínen megjelent Szabó Gyula rendőrtanácsos, a debreceni rendőrség büntügyi osztályának vezetője Császár Péter detektívfelügyelővel, Szücs Jenő és vitéz Rékassy László detektívekkel.

A vizsgálat megállapította, hogy az üzletnek utcára nyíló és a bejárat felett levő ablaka van betörve. A tettes ide valószínűleg létrán mászott fel, aztán az ablaküveget kitérve, az

így támadt szűk résen bemászott az üzletbe.

A kereskedésben felhalmozott áruk közül főleg vászonneműeket, ingeket és más divatcikkeket vitt el a betörő, az első vizsgálat adatai szerint 2000 pengőt meghaladó értékben. Az üzlettulajdonos elmondta a detektíveknek, hogy hétfőn éjszaka 11 óra után hallott némi zörejt az üzlet felől, azonban az esetet nem találta gyanúsának, azt hitte, hogy az utca elhaladók csinálták a lármát. A rendőrség megállapítása szerint a betörést csak az éjszakai órákban, az elsötétítés idején követhették el. — A tettes felett, aki több nyomot hagyott hátra, így — ha kézrekerül — rögtönítelő bíróság fog ítélni.

Ujabb hamis keresztlevél-börzét leplezett le a budapesti rendőrség

A budapesti külföldiek ellenőrző rendőrség újabb keresztlevélhamisítási ügyet pattantott ki. Harminckét külföldi, főleg szlovákiai zsidó állampolgárt találtak Budapesten. Kihallgatásuk során tisztázódott, hogy engedély nélkül tartózkodtak Magyarországon és itt tartózkodásuk jogosságát hamis iratokkal, hamis keresztlevéllel, élelmiszercjeggyel, vásárlási könyvvel igazolták. Megállapították a detektívek, hogy valóságos börzéje van a hamis okmányfrontnak és külföldi zsidók ezrei kaptak keresztleveleket.

Kiderítették, hogy a hamis okmánygyártók: Varsányi József 24 éves artista, Szepes-Schwartz András 34 éves és Kádár Andor 24 éves ügyvédi irodái alkalmazott. Varsányi dr Tarjáni József ügyvéd néven

szerepelt az éjszakai világban. A felhajtók ő hozzá küldték az okmánykereső beszivárgókat. Varsányi, Szepes-Schwartz és Kádár aztán ellátták őket minden szükséges okmánnyal, amit szorgalmasan gyártottak. Varsányi lakásán a házkutatás alkalmával sok hamis bélyegző, blankettát találtak. Egyszerűen meghamisították az egyházak bélyegzőit is.

A detektívek felkutatották a zsidók rejtegetőit is, akik között varrónő mellett szállodai igazgató és kölcsönkönyvtárulajdonos is szerepel. A rejtegetőket valószínűleg internálni fogják, míg az okmányhamisítókat letartóztatásba helyezték. Harminckét beszivárgott zsidó személyt, kiknek hamis okmányai voltak, kitoloncolják.

A Festetich B. E. „Önvédelmi napja”

Szép erkölcsi és anyagi siker mellett rendezte meg a gazdaságok Festetich Bajtársi Egyesülete a kerület által elrendelt önvédelmi napot. Mikházi Kovács Tibor h. ker. vezér a belső front erősítése és aktív védelme érdekében: önvédelmi napok tartását rendelle el.

Az önvédelmi napot a Turul Szövetség Festetich B. E. ünnepi tábor keretében tartotta meg. Mester Ferenc egyesületi vezér emelkedett szellemű beszédben emlékezett meg a magyarság jelen önvédelmi harcáról, amelyet az egész keresztény világ s egyben a saját szűz és boldogabb jövődjéért folytat. Hangsúlyozta, hogy ez utóbbi érdekében

a harc már a Felvidék visszafoglalásával megindult s az ott tanúsított elszánt, ragyogó hősiesség biztosíthatott mindenkit arról, hogy a mult hősi hagyományait híven őrző s azt a legteljesebb mértékben ma is valóra váltó dicsőséges honvédsereg még nagyobb és még dicsőségesebb haditettekre is képes. Felhívta a bajtársak figyelmét a belső front aktív védelmére, hogy nehegy megismétlődhessék újra 1918.

A bajtársak a beszédtől mély megértéssel fogadták. Majd gyűlés következett s a hadbavonultak gyermekeinek felségélyezésére 117 P 90 fillér gyűlt össze, amelyet e célra már el is juttattak a kerülethez.

Az önvédelmi napokat a jövőben is megrendezik.

DEBRECZEN 5 OLDAL 1942 XI. 18.

Időszerű kis lexikon

GIRAUD tábornok, aki a legutóbbi északafrikai események során jelentős szerepet játszott, a világháború eddigi folyásában már többször volt döntő események középpontjában. A háború kezdetekor a 7. francia hadsereg parancsnoka volt, amely 1940 évi május 10-én Belgiumon keresztül Hollandia felé nyomult. Május hó 15-én Corap tábornoktól vette át a 9. hadsereg vezetését, amelyet azán később a Maas mentén megsemmisített a német haderő. Május 19-én este már hadifogságba került Giraud tábornok, egész törzskarával együtt. A francia tábornokot Königsstein várába szállították, de innen megszökött. Ezután hűséget fogadott Pétain tábornagnak, megígérte, hogy nem fog Pétain ellen harcolni. Szavát most megszegte.

Cukorrejtegetés miatt elzárás

A debreceni rendőrség, mint kihágási bíróság vonta felelősségre Grosz Mayerné debreceni, Erzsébet-utca 27. szám alatti lakost, akinek lakásán a házkutatás során 20 kg. cukrot találtak elrejtve. Dr Papp Menyhért rendőrtanácsos Grosz Mayernét nyolcnapos elzárásra ítélte.

Ugyancsak ebből az ügyből kifolyólag nyolcnapos elzárásra ítélte dr Papp Menyhért rendőrtanácsos Winkler Klára 20 éves hajdúhadházi leányt, aki nyolc kilogramm cukrot vitt Grosz Mayerné lakására.

Hirdetmény

Felhívom a város érdekelt lakosságának figyelmét, hogy az 1942. évi XIV. tc. rendelkezése szerint honvéd büntetőbíraskodás alatt áll az a polgári személy is:

1. aki a fegyveres erő mozgósított (hadállomásra kiegészített) csapatainak, parancsnokságainak, hatóságainak, intézeteinek kíséretéhez tartozik, az ilyen viszony tartama alatt elkövetett bármely bűncselekmény miatt.
2. akit különleges légvédelmi szolgálatra akár tervényes kötelezettség, akár önkéntes jelentkezés alapján igénybevettek, az ilyen viszony tartama alatt a szolgálat (munka) helyén vagy a szolgálat (munkával) összefüggésben elkövetett bármely bűncselekmény miatt.
3. aki a törvény vagy szerződés alapján katonai vezetés alatt teljesít valamely szolgálatot, vagy munkát, az ilyen viszony tartama alatt a szolgálat (munka) helyén vagy a szolgálat (munkával) összefüggésben elkövetett bármely bűncselekmény miatt.
4. aki — az 1—3. pontokban említett eseteiken felül — a honvédelmi központi igazgatás körében, úgyszintén az is, aki katonai parancsnokságnál, katonai hatóságnál vagy katonai intézményben a hadviselés érdekeit érintő munkakört, szolgálatot, vagy munkát katonai személy vagy katonai hatóság közvetlen utasításai szerint lát el, az errevonatkozó szolgálati kötelességnek megsértésével elkövetett bűncselekmény miatt.

Polgármester.

Hogyan született meg 20 ÉV ALATT

A MODERN ITÁLIA

ERRŐL SZÓL
 A MARCIA SU ROMA
 20. ÉVFORDULÓJA
 ALKALMÁBÓL MOST

MEGJELENT MAGYAR NYELVŰ
TEMPO

72 OLDALAS GAZDAGON
 ILLUSZTRÁLT 17—18.

külön száma

Ára: 70 fillér

KAPHATÓ MINDEN UJSÁGÁRUSÍTÓNÁL

Rizsvásárlás lisztjegyre és nullás lisztért

Közellátásügyi miniszter úr 575.261—1942. V/2. számú rendelete értelmében november és december hónapokban nullás liszt helyett rizskását is lehet vásárolni.

A rizs vásárlásának két módja van:

1. Termelők vámörlesre jogosultak, vagy bárki más, akinek finomlisztkészlete van, finomliszt beszállítása ellenében fele mennyiségű rizst vásárolhat. Legkevesebb 1 kg nullás lisztet lehet beszállítani.
- A beszállított finomliszt minden kg-ja után fél kg rizst lehet vásárolni.
- Külön felhívom a termelő és örlesre jogosultak figyelmét arra, hogy a disznóölési idényre szükséges rizs mennyiséget november és december hónapban igyekezzenek beszerezni, mert rizs csak korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre. Aki finom liszt átcserelésével rizst akar vásárolni, átcserelendő lisztjét szolgáltatassa be a Hanga Piac-utca 40. szám alatti főüzletében, vagy a Köztisztviselők Vár-utca 1. szám alatti üzletében, vagy a Kontsek Géza-cég Kossuth-utcai üzletébe, ahol a liszt beszállításáról

igazolást kap. Az így kapott igazolás ellenében a közfelmezei ügyosztály (Dobozai átjáró, I. em.) fele mennyiségű rizs vásárlására utalványt ad, mely ugyanezekben az üzletekben beváltható.

2. A lisztjegy 610., 612., 614. számú szelvényére, vagyis azokra a finomliszt szelvényekre, melyekre a már hirtalokban közölt közellátásügyi miniszteri rendelet értelmében nullás lisztet kell kiszolgáltatni — 40 dkg nullás liszt helyett 20 dkg rizst lehet vásárolni, de csa a fentebb nevezett 3 cégnél.

A 609., 611., 613. és 615. sz. finomliszt szelvényekre kenyérlisztet kell kiszolgáltatni.

Ezekre tehát rizst kiszolgáltatni nem szabad, mert a jegyszelvényeket kenyérlisztben számoljuk el.

Polgármester.

Most jelentkezett a Matuska fejére kitézőtt ötvenezer pengős jutalomért egy asszony

Budapestről jelentik: Tizenegy évvel ezelőtt történt a biatorbágyi vasúti merénylet, amelynek 23 áldozata volt. — Európa-szerte nagy megdöbbenést keltett ez a rémtett, megelőzően hasonló merényletet követett el ismeretlen tettes Ausztriában s Németországban is. A német és osztrák vasutak igazgatósága mintegy 50.000 pengő jutalmat tűzött ki a tettes kézrekerítőinek.

Ilyen előzmények után nagy feltűnést keltett az a levél, amelyet most kapott kézhöz Mendelényi László dr, a pestvidéki törvényszék elnöke. Egy simontornyai asszony: Baráth Pálné arra kérte a törvényszék elnökét, hogy részesítse őt is a tettes kézrekerítőnek kitézőtt jutalomban, mert — mint írja leveleiben — a nyomozás során ő olyan adatokat szolgáltatott, amelyek lehetővé tették Matuska Szilveszter elfogatását. Előadja levelében azt is, hogy a simontornyai főszolgabírói hivatal útján már tizenegy évvel ezelőtt jelentkezett a jutalomra, kérvényére azonban a mai napig nem kapott választ. A pestvidéki törvényszék elnöke a simontornyai asszony levelét átküldte Budapest főkapitánvának.

Mint ismeretes, a magyar rendőrség bravúros nyomozásának eredményeként Bécsben kézrekerült Matuska Szilveszter, a biatorbágyi rém, aki a német és osztrák vasúti merényletetek is elkövette. Az 50.000 pengő szétválasztásával Budapest rendőrkapitányát bízták meg. Kaptak a pénzből a bécsi detektívek is.

Névnapra Gyönyörű kazetták, csomagolt kölnivizek, parfümök nagy választékban

Novák Márta

illatszertárban
 Csapó u. 88. Moson-szappan jegyre vásárolható. —

HIREK

DOLGOZTIASS, HOGY DOLGOZHASS!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálatát november 14-én reggel 8 órától, november 21-én reggel 8 órától: „Mégváltó” Piac u. 18, telefon: 14-69. szám. — „Muraközy” Piac u. 72. telefon: 37-33. — „Boeszkay” Cegléd u. 22. telefon 29-14. — „Csokonai” Messter u. 43. telefon: 10-15. „Árpád fejedelem” Csapókert, Jánossy u. 44.

Simonyi öbester

Most, mikor sorsdöntő idöket élünk és a magyarság is súlyos harcban áll, — életbevágó fontosságú a katonaszemélyek apolása, a katonaszemélyek tisztelése. Ebből folyik, hogy történelmünk hősi nagyjainak emlékeit apoljuk. Zrínyiek, nemzeti hősainknek tiszteletük és példaadásának jeladásával örvendéses módon tanulóink iskoláinkban és honvédségünk körében. Am helyes volna, hogy ha történelmünk nagy katonáinak emlékeit sorban felidézünk alkalmas módon ifjúságunk oktatására.

Előtekintő helyről kaptuk az indítást arra, hogy Simonyi Józsefnek, a híres huszárobesternek emlékeit is idézzék a napi sajtó.

Gajdics Pál hírneves evangélikus lelkész a század elején népies elbeszélésben írta meg Simonyi öbester történetét. Helyénvaló volna, ha művét a nemzeti irónyi könyvtárban népies és olcsó ízlés alakjában újra megjelentetnék.

Simonyi öbester a magyar katonavirtus, az alsó néprétegekből felemelkedő hadvezéri képességekkel megadott hős katonáinak miniatúra. Számítatlan vakmerő és bátor hadi tettei fűződnek nevéhez. Apoljuk és idézzük dicső emlékezetét!

— Ma délután 5 órakor vallásos ünnepély lesz az ispotályi templomban. Igét hirdet Nagy Dezső lelkész. Haendel: Largo. Hegedűm előadja Budai Béla Orgonán kíséri Reidl Rezső I. é. tankép. növ. Reményik Sándor: „A legszebb szó” című versét szavalja Kiss Endre IV. é. tankép. növ. Szóló énekel S. rohnér József III. é. tankép. növ. Záróimát mond Birinyi János segéd-lelkész.

— Vitézi eskütétel. Vasárnap 16 hajdúmezei és debreceni lakos tette le a vitézi esküt vitéz Berényi István ny. vezérőrnagy, vitézi székkapitány előtt. Valamennyien 1914—1918-as világháborús legénységi állományú honvédek. Névsoruk: Csorba Sándor, Dancs István, Görög Lajos, Hajdú András, Hegedűs Ferenc, Kovács Zsigmond, Kovács János, Lévai Imre, Németh Ferenc, Óz József, Pacagny Ferenc, Szatmári János, Szabó Gábor, Varga Viktor, Vida István. Az eskütétel után a székkapitány az vitézek felelősségére hívta fel a vitézek figyelmét, majd beszédet intézett hozzájuk.

— A kistéplomi egyházzsűz központi bibliaköre ma, szerdán délután 5 órakor a Révész-ér 2. szám alatti gyülekezeti teremben bibliáorát tart, melyre a gyülekezet tagjai szeretettel meghívja az egyházzsűz vezetője. Ez alkalommal a bibliáóra tárgya: Szenci Molnár Albert zoltárfordító reformátórnok emlékezte. A bibliáorai megelődően kézimunkaóra lesz és megbeszélés a haj ársi szolgálatban résztvevők számára.

— Törökországban havazik. Istanbulban hirtelen hidegre fordult az idő és leesett az első hó.

Feszítövással betörték déli zárás alatt a Köztisztviselők Szövetkezetét Kossuth-utcai üzletébe

Vakmerő betörés történt a déli ebédszünet zárási ideje alatt a Köztisztviselők Szövetkezetét Kossuth-utcai üzletében. Ismeretlen tettes a kora délutáni órákban az üzlet felől felnyitotta azt az ajtót, mely hátról az üzletbe vezet és melyen át zárás után a személyzet is lávozni szokott. A tettes pénzt keresett és az eddigi megállapítások szerint hozzá sem nyúlt az áruhoz. Ugyancsak feszítövással sikerült felnyitnia az egyik pénztárfiókát és onnan kisebb cím-

letű bankjegyekben és érepenben 308 pengőt elvitt. Tettenek elkövetése után valószínűleg azon az úton ávozott, melyen az üzletbe behatolt.

A betörést az ebédszünet után visszatérő alkalmazottak felderítették fel és nyomban értesítették a rendőrséget. Sikerült a vizsgálókat során öb olyan nyomot biztosítani, melynek alapján a rendőrség már is tisztában van a tettes személyével. Közrefitése rövid idő kérdése.

Hírek az árpádtéri egyházzsűzből. Szerdán délután 5 órakor leány biblia óra a Rakovszky utcai népiskola III osztályú termében. — Csütörtökön délután 5 órai harangszóval kezdődik az istentisztelet. — November 15-én a templom 30 éves jubileumán, a következő adományok folytak be a D. dr. Révész Imre püspök kezdeményezésére indult kollégiumi segítő mozgalom javára: Szabó Gábor 50 P., Valaki 10 P., özv. Vecsey Zoltán fia emlékére 200 pengő perselypénz 73 P. Összesen 333 pengő. Az egyházzsűz vezetője ezen a helyen is köszönetét fejezi ki az összes adakozóknak.

— A Csapó-utcai egyházzsűz vegyes bibliaköre ma, azaz szerdán délután 6 órakor tartja bibliáoráját a Szappanos-u. 16. sz. alatti gyülekezeti otthonban, melyre az érdeklődőket szeretettel hívja és várja.

— Hazat es földet kapott Híros Sándor haretären küzdő nonvő, madari földműves, aki százaóparacsnoka útján a kisalföldi mezőgazdasági kamarához fordult, hogy az ideiglenesen neki juttatott földterületből ne tegyék ki addig, amíg hazája nem jön. A kérésről értesült Bánffy földművelésügyi miniszter és úgy intézkedett, hogy Hírosnak és családjának juttassák az általuk lakott házat földdel együtt.

— Spanyolországi volt vörös vezetők kerültek kézre a tengelyátvonulás során Franciaországban. Caballero, a spanyol vörös köztársaság utolsóelötti elnöke, Quiroga, a spanyol köztársaság volt elnöke, Olver és Ciral miniszterek őrizetben vannak és a spanyol nemzeti katonai bíróság ítéletére várnak.

— Kovarez Emilt a hivatalos lapban tárgyalásra idézik. — A volt nyilas képviselő, akit összeesküvés miatt elítéltek és büntetése kitételese elől ismeretlen helyre távozott, december 12-re egyik másik ügyében tartandó főtárgyalásra lett a hivatalos lap útján megidézve.

— Kétnapi elzárásra ítélték téglatalmi kihágás miatt dr. Papp Menyhért rendőrtanfelügyelő, kihágási bíró Lindenfeld Ferencné 56 éves asszonyt. Simonffy-utca 19. szám alatti lakost. — Ugyancsak kétnapi elzárásra ítélték a debreceni rendőrség, mint kihágási bíróság Grünwald Béla Széchenyi-utca 34. szám alatti lakost, mert nem kellően hajította végre az elsőtétítést.

— Az osztályországiak tegnapi házasan 40.000 pengőt nyert: 14464. 5000 pengőt nyert: 31329 1000 pengő nyertek: 1408 26815 82512. 500 pengőt nyertek: 407 3883 28433 29993 14216 59929 76284 80634 97490 200 pengőt nyertek: 2597 3058 3776 10218 10962 14073 15556 19099 20608 23902 24669 30773 31927 34058 40497 41382 45529 47363 50589 58374 58567 60807 66728 70253 71946 72128 73954 77747 80065 89771 91769 92133 92739 99899.

— Erzsébet-napra cserép- és fűtővirágot megszokott ízlésben Rózsa virágcsarnokból. Kossuth-u. 3.

— A pénzügyi hatóságok új hivatalos órái. A pénzügyminiszter a pénzügyi hatóságok és hivatalok hivatalos óráit november hó 13-tól kezdődően naponta reggel nyolc órától délután félhárom óráig állapította meg, kivéve a szombati napot, amikor a hivatalos óra délután egy óráig tart. A pénzügyi tisztviselők természetesen — úgy mint eddig is — a hivatalos órákon messze túlműködésük egyre fokozottabb mértékben szabnak eléjük.

— Felhívja a városi adóhivatal a házbirtokosokat, hogy a birtokukban levő házak után az 1943. évre szóló házbérvallomási ívet — mégp dig minden egyes házuk után külön-külön — folyó évi november hó 30-ig a hivatalos órák alatt, délelőtt: 8—12 óra között a városi adóhivatal kivétési osztályánál, az I. emelet 37. számú szobájában (Sas-utca felőli feljárnál) a következőknek terhe mellett adják be. A bevalláshoz szükséges nyomtatványok a kivétési osztályban, az I. emelet 36. sz. szobájában kaphatók 6, illetve 12 fillér darabonkénti térési díj ellenében. A bevallási ív kitöltésénél — a helyiségek számának részletes beállításán és azok használója (bérletje) nevének foglalkozásának pontos feltüntetésén kívül — lényeges kellék, hogy abba az 1942. évi november hó 1-i állapot szerinti, egész évre átszámított összes bért (kézpénz, természetbeni vagy egyéb ellenszolgáltatás, bérlet felül kikötött közüzemi díjak, általalkatási költség stb.) még az érdekeltektől aláírása előtt pontosan beírja a kiállításért színdelen felelős bevallási ívbe.

— A Népszereű Főiskolai Tanfolyamon a Déri-múzeumban november 20-án, pénteken 5 órakor előadást tart dr. Bókay Zoltán egyetemi ny. r. tanár „A kisgyermek mesterséges táplálása a mai viszonyok mellett” tekintettel a tehétnéjné észlelt hiányokra” (Együttal az Országos Közegészségügyi Egyesület előadása is.) címen. 6 órakor dr. Szabó Árpád egyetemi ny. rk. tanár „Homérosz világa” címen Belépés díjtalan.

— Hirdelmény. Lahner-utcaiban fekvő ingatlan eladását tárgyaló jogügyletet a városháza hirdetőablakján folyó évi november hó 17—25-ig kifüggesztetem. Azok, akik az 5300—1942 M. E. számú rendelet szerint az ingatlan megszerzésére jogosultak, ez időben kérhetik az állam elővásárlási jognak javukra leendő gyakorlását. Polgármester.

— Majdnem halálos szerencsétlenség érte Eisenhower tábornokot, az Észak-Afrikában működő angolszász erők főparancsnokát. Repülőgépeje, melyen az utat Algír megette, viharba került, benzínje kifogyott, úgyhogy a pilóták csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták földet érni.

Mit hozott Márton napja?

Márton napján leesett az első hó és ezzel kapcsolatosan érdekes következtetéseket von le a »Százszentendős Kalendárium». Azt mondja a százéves jóslat, hogy »ha fehér Márton, fehér a karácsony». Továbbá, hogy »ha Mártonkor jeget nem lát a liba, karácsonykor nem kell sárban totyogtatni». Mivel pedig Márton napja ez évben fehér volt, jeget viszont nem volt, így mindenképpen biztosak lehetünk abban, hogy szép fehér karácsonyunk lesz!

A százszentendős jóvondómódo azonban azt is megállapítja, hogy »ha jókedvű Márton, nagy jógyókat várjon». Nos, Márton ez idén igazán nem volt »jókedvű», sőt nagyon is borongós, morózus volt és így enyhe télre számíthat az aki hisz a jóvondócsben.

A Márton napján süttött lud mellől is következtetéseket lehet levonni a várható időjárásra, mert ha a lud melle fehér volt, akkor nagy hideg lesz, ha vörös volt, akkor nedves idő várható. Ha fölül fehér volt a lud melle, akkor karácsony előtt lesz hideg, ha alul vörös volt, akkor csak karácsony után fog a hideg beköszönteni.

Tekintettel arra, hogy nem volt alkalmunk megfigyelni, hogy milyen színű volt a Márton-napi sült lud melle, ezt a jóslatot nem áll módunkban ellenőrizni. Az ellenőrzést rá kell bízunk azokra a szerencsésekre, akik sült ludat ettek Márton napján... —i—s.

— Meghalt Nagy Károly makói lelkipásztor a makói kórházban 85 éves korában.

— Rablőgyilkosság elkövetése után átszökött a határon két ismeretlen tettes, akik Mezőszentmárton községben megölték és kifosztották Galvani Albert gazdálkodót.

— Szívbetegsége miatt felvágta ereit egy fiatal asszony. Simon Sándorné 26 éves debreceni lakos, cipész neje, tegnap délután lakásán öngyilkosságot kísérelt meg, felvágta ereit. A fiatal asszonyt nagy véréveszésselg találták meg családtagjai és értesítették a mentőket, akik a klinikára szállították. Az öngyilkossági kísérlet: ügyében megindult vizsgálat megállapította, hogy Simon Sándorné szívbajban szenved és tegnap be akarták emiatt a belgyógyászati klinikára szállítani. Beesése annyira elkeserítette, hogy véget akart vetni életének. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— Bőrhulladékelosztás. — A Lábbeli Központ az elmúlt napokban szabályozta véglegesen a bőrhulladékelosztást. Ez alkalommal kijelölte a körzeti bőrhulladékelosztást is. Két budapesti és hat vidéki bórkereskedő kapott megbízást. — A vidéki elosztóhelyek: Szeged, Kolozsvár, Debrecen, Pécs, Nagyvárad és Marosvásárhely.

— Özy, Havas Kálmán németése, Nagy részvét mellett temették el kedden délután a köztemető díszravatalozójából özy. Havas Kálmánról. Megjelentek a temetésen dr. Kölesy Sándor polgármester és dr. Tatay Zoltán h. polgármester, teljes számban ott voltak az Evangélikus Fellelegyet tagjai, nagy részük küldöttség. A ravatal felet Horkay eszeres gyönyörű imát mondott. Kiemelte az elhunyt nagyszony érdemeit. Az ima után dr. Fux Antalné lépett a koporsóhoz és a Fellelegyet nevében vett örök búcsút Havas Kálmánról. A búcsúbeszéd után gyászkoosra helyezték és a sírhoz kísérték a koporsót és az Evangélikus Vegyeskar gyászéneke közben helyezték örök nyugalomra.

Hősök, magyar hősök

Este, ha lefekszem
Csak rátok gondolok
Magyar katonák!
Hozzátok röptem
A szívem, a lelkem
Álom-vonataát.

Van sok gondom, bajom
A szívem is vérzik
Ezer sebet át...
De érzem, ti adtok —
A ti vigyázástok
Szép, jó éjszakát.

Te se zúgolódj hát
Én magyar testvérem
A sorod miatt.
Itthon te békén élsz
És ezer halállal
Néz szembe fiad.

Hősök, magyar hősök.
Ha rajtam állana,
Küldnék melegét...
Így forró imámba
Zárom minden este
Drága neveteket!
(Sárrétudvari)

Nagy Ferenc

Osztálynélküli társadalom

Németh Bertalan előadása a Gönczy Egyesületben

A tanítók Gönczy egyesületének legutolsó összejövetelén Németh Bertalan igazgató tartott nagyon érdekes előadást. Az öszszjeveteli Futó Zoltán igazgató nyilatkozta meg és szözlött a magyar problémákról, melyek között egyik legfontosabb az egységes, osztálynélküli társadalom kialakítása.

Németh Bertalan fejtette ki részletesen ezt a kérdést, Bevezetéstől arról beszélt, hogy az emberek legnagyobb része rabja az őt körülvevő társadalomnak s tetteit, érveit, gondolatait nem szíve és agya, hanem a környezete irányítja.

Azután az osztályrendszer kialakulását és történetét ismertette. Nálunk, magyaroknál már akkor megindult az osztályoktatás, mikor István királyságot alapított. Addig a törzsek fajjai és a fejedelmek között nem volt olyan nagy különbség, csupán annyi, hogy a fejedelmek első volt az egyenlők között — mondotta. Intézkedéseire azonban szükség volt, hiszen másként a magyar nem állhatott volna meg az idők viharában. Ma azonban új világ küszöbén állunk. Nekünk már keresni kell az osztálynélküli az osztályfeletti társadalmat, nekünk meg kell értenem. A magyar hajó nem süllyedő hajó, amelyről csak menekülni kell, a magyar hajó a jobb ígértét hordja magában. Az új feladatokat öntudatosan kell vállalnunk nekünk tanítóknak is. Ennek a munkának legelső harcra akarunk lenni.

A rendkívül érdekes felépítésű, új megítélésokat tartalmazó beszéd a megjelentekre nagy hatást tett.

Az előadáshoz Molnár János igazgató, Gönczy elnök szólt hozzá.

A tanítók Kerék György vezetésével álmítették az eddig arnull népdalokat, majd újakat megtanultak az »Egy boszorka van» című eredeti népdal.

— Vadászpanasz: kevés a öltény. Általános panasz tárgyat képezi a debreceni vadászpatronhoz jutni. Vadász érdekeltségek, mint értesülünk, a kormány támogatását kérik a helyzet enyhítésére. Közéleti szempontból is indokolt a vadászok kérése, hiszen napjainkban egyáltalán nem közőmbös, hogy húscellásunkat a friss, izletes vadhússal változatosabbá tehesük.

GYÁSZROVAT

Dutka Gyula 65 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön félhárom órakor lesz a 2. B. ravatalozó teremből. Lakás: Apaffy u. 4. sz. Gebauer-cég rendezé.

Nagy Istvánné Dobay Mária 47 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Kőzetemető 2. sz. ravatalozó teremből, ref. szertartás szerint. Lakás: Máv. Kolónia, II. épület 6. Dankó temetkezés.

ANYAKÖNYVI HIREK

Születések: Dr. Márton János tanársegéd Bethlen u. 28. sz. fiú János. Szécsi László máv. esztergályos Táltos u. 14. leány Judit. Nagy Imre kiségitő erdőőr Haláp 158. leány Irma. Illyés Sándor máv. kis. munk. Olajút 14. fiú Dénes. Varga Imre hentes u. Ujléta, fiú Imre. H. Tóth István fodrász m. Karcag. leány Krisztina. Dr. Kiss Sándor szolgabíró Tiszalök, leány Orsolya. Vennes József bércseplő Nádudvar, fiú Attila. Marosvári József m. kir. őrmester Homok u. 112. leány Boglárka. Juhos Sándor városi tisztv. Szoboszlai úti városi bérház, fiú Sándor. Richter Géza kultuszminiszteri számlást P-ladány, leány Erika. Csáki József npsz. Táncsics u. 29. fiú Mihály. Löködi József kisbirtokos Haláp 15. fiú József. Molnár Mihály kubilokos Tegez u. 76. leány Róza. Báthori István npsz. Fülöp u. 38. leány Erzsébet. Sipos Imre cipész m. József kir. hg. u. 24. fiú András. Tóth Zoltán fodrász s. Nemet u. 67. fiú Zoltán. B. Nagy Imre cipész s. Rásó Gy. u. 4. fiú Imre. Tóth József kisbirtokos Veréb d. 62. fiú József. Nemes István máv. Kovács Belle-gó 484. leány Ilona. Kovács János máv. géplakatos Faiskola u. 7-b. fiú János. Tarpai Gábor utazó tisztv. Barna u. 4. fiú Gábor. Jóna János kisbirtokos Maróthy Gy. u. 6. leány Ilona. Deák István majoros Bellegető 134. leány Erzsébet. Vitéz Kovássy Lajos gazd. felügyelő Kossuth u. 22. sz. fiú Ferenc. Orbán János npsz. Derecske, leány Juliánna. Kiss János kisbirtokos, Hajdúsámson, leány Piroška. Vatai József npsz. számos Ebess 15. leány Piroška. Megyeri Béla lelkész, Egerhát, f. Zsolt. Bakó Sándor kőműves-tanuló, Felsőjózsa, fiú László. Széchenyi Bálint szobafestő Széchenyi u. 51. leány Mária. Fülöp György MÁV Munkás u. 58. fiú István. Ferge István npsz. számos, Hadházi-telep 16. leány Mária. Kozák Ferenc kisbirtokos, Vedres dűlő 10. fiú András, Héczey

Szabó Mihály motorszerező, — Arany János u. 47. fiú Mihály. Ekl József temetkezési vállalk. Domb u. 16. fiú László. dr. Nagy Béla földbirtokos, Kossuth u. 69. fiú Attila.

Eljegyzések: Kovács Imre gazd. cseléd, Kórház u. 19. — Barbócz Margit, Bellegető 463. Hatvani István gazdálkodó, Boldogfalva u. 18. — Srága Ilona, Fancsika 62. — Kelemen János vendéglős, Btk-szád—Huba Zsuzsanna, Pacsirta u. 4. sz. Rébék István timársegéd — Kónya Margit, Csapó u. 56. sz. Fehér József MÁV—Pabor Róza Déli-sor 1 D.

Házasságkötések: Katona Imre őrmester, Párkányána—Ösz Juliánna, Mkepérsi út 7. Kolb Ernő kereskedő, Miklós u. 5. — Schvalb Magdolna, Ungvár. Végvári József cipőfelszeréskészítősegéd, Szoboszló Papp István u. 6. — Horváth Ilona, Pandur u. 7. Perényi Jenő kőművessegéd, Miklós u. 38. — Vékony Ilona, Klapka u. 34. Molnár Gyula ref. segédlelkész, Maróthy György u. 38. — Tisza Izabella. Gál Károly gépész Rákóczi u. 52. — Pintye Juliánna, Ebess 12 Vicslán Ferenc MÁV lakatos, MÁV Kolónia—Szabó Olga, Domokos Lajos u. 16. Szabó László banktiszt, Vígkedvő Mihály u. 37. — Deczki Vilma, Hortobágy u. 36. Borbély Gábor vas- és szerszámgyárossegéd, Gilányi u. 17. — Muriny Ilona, Pöltengerg u. 6. B) G. Kiss Gyula főmőlnár, Borz u. 23. — Csöke Erzsébet, István út 18. sz. Sztarna József szabósegéd Bőszörményi út 17. — Papp Mária, Monostorpályi út 19. Keskeny Károly MÁV Kolónia—Ferenčí I. Megyeri Zsigmond m. hiv. Dobó u. 38. — Csobán Ildikó, Szilgigeti u. 14. Dalmi Sándor cipészsegéd, Tegez u. 69. Gyarmati Mária, Bőszörményi út 107. Boros Zoltán cipészsegéd, Repülőtér—Medvés Katalin, Király Ferenc u. 31. sz. Koós István tizedes, Zákány u. 3. — Nagy Erzsébet, Létai út 14. sz. Kovács Dénes MÁV géplakatos—Tipán Juliánna, Berta u. 7.

Halálozások: Arros Sándor rk. 69 éves, Hadházi út 5. Varga Miklós, ref. 35 éves, Tiszalök Karsai József ref. 57 éves, Nyulas u. 6. Karcza Magda ref. 1 hónapos, Nagy Pál u. 7. Lakatos Ferenc ref. 36 éves, Kishegyesi út 40. Bontek Gyuláné ref. 72 éves, Kishegyesi út 40. Friedman Izsák izr. 20 éves, Bród. Katona Lajos ref. 23 éves, Püspökladány. Marossi Mária rk. 8 napos, Tisza csege, Kovács Sándor ref. 51 éves Pogány u. 3. Bóér József ref. 76 éves, Bekecs u. 5. Szilágyi Gábor ref. 82 éves, Kádár dűlő 18. Both Istvánné ref. 66 éves, Bajnok u. 42. sz. Hegedűs Istvánné ref. 69 éves, Apaffy u. 43. özv. Havas

Kálmanné ág. ev. 66 éves, Thaly Kálmán u. 3. Pelles Mária gk. 10 éves, Nyíradony. Gombos József gk. 7 éves, Hajdúsámson. Vojtk László gk. 32 éves, Kishegyesi út 1. sz. Fránkel Miksa izr. 64 éves, Timár u. 11. Szöllösi Zsófia ref. 6 hónapos, Földes. Oláh Mária ref. 18 napos, Pallagpuszta 27. Kelemen Katalin ref. 5 hónapos. Haláp Erdő. Miskolczi Jánosné rk. 50 éves, Rakamaz. Csókás János ref. 71 éves, Kishegyesi út 40. sz. Tóth István ref. 78 éves, Kishegyesi út 40. Gerócs István ref. 76 éves, Kishegyesi út 40. sz. Dutka Gyula rk. 64 éves, Apaffy u. 4. Sarkadi Julia ref. 46 éves, Károly Ferenc József út 50. Kő-nig Lajos izr. 38 éves, Balmazújváros, Nagy Istvánné ref. 47 éves, MÁV Kolónia.

— Bennehagyott a cséplőgép dobjában 190 pengő értékű borsó- és mustármagot ifj. Dankó Lajos 28 éves sárándi gépész, aki a hajdúbagosi gazdák terményeiket cséplé. A terményt Debrecenben értékesítette. Az ügyben megindult az eljárás.

— Fának rohang gépkocsijával Biharnagybajom halárában Berke Lajos 31 éves gépkocsivezető. Az autóban ülő Kovács Lajos súlyosan megsérült. A gépkocsivezetőnek semmi baja nem történt. A debreceni törvényszék most tárgyalta az ügyet és Berke Lajost gondatlanságból okozott súlyos testi-sértés miatt 200 pengő pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztették.

— Belehalt súlyos sérüléseibe a debreceni sebészeti klinikán Gombos József 7 éves gyermek, mártinkai lakos, akit Kreczán Mihály hajdúsámsoni gazdálkodó megvadult lovai egy lakodalmass menetbe belerohanva elgázoltak. A halálos szerencsétlenség ügyében folyik a vizsgál.

— Tizenöt ezer pengő értékű fekete textilárú foglalt le a budapesti rendőrség a keleti pályaudvaron. Az árú Zörgő János budapesti textilkereskedő címére érkezett Mezőberényből. Mint-hogy a címzett beszerzési számlákat nem tudott felmutatni, a rendőrség megállapította, hogy árú iparjogosi ványt vesztett mezőberényi zsidó kiskereskedőtől vette. Zörgőt letartóztatták, a mezőberényi kiskereskedő ellen megindult az eljárás.

Nagyváradhoz tartozik a berettyóújfalui járásbíróóság

Mint Nagyváradról jelentik, november elsejétől a berettyóújfalui kir. járásbíróóság területe újból Nagyváradhoz tartozik. Ezt az alkalmat a berettyóújfalui ügyvédi kar felhasználta arra, hogy bemutatkozó tisztelegő látogatást tegyen dr. vitéz Moldoványi István nagyváradai ítélőtáblai elnöknel majd dr. Pöstyéni Márton nagyváradai kir. törvényszéki elnök-

nél. A küldöttséget vezető dr. Fekete Ferenc ügyvéd hangoztatta a berettyóújfalui ügyvédi kar örömét, hogy újból résztvehet a nagyváradai igazságügyi hatóságok munkájában és kifejezték közreműködésük készségét, hogy a magyar igazságszolgáltatás a maga tisztaságában és erkölcsi felsőbbrendűségében érvényesülhessen.

Papini második előadása

Az olasz barokk építészet. Tegnap délután tartotta az Olasz Kultúrintézetben dr. Róbert Papini a Debrecenben tartózkodó olasz művészettörténész professzor második előadását. Ezúttal az olasz barokk-építészetről szökött. Szembeszállott az akadémikus kritika elfogult megállapításával, hogy a barokk csak játékoság, csak teatralitás. — Igazolta, hogy az olasz barokk két nagy mesterének Bernininek és Borromininek alkotásaiban klasszikus római építészeti elemek adják a művészi egészét. Az olasz barokk is a klasszikus római építészettől merített. — Az olasz professzor előadása nagy hatást keltett. Dr. Gaetano Trombatore az Olasz Kultúrintézet igazgatója mondott köszönetet a két előadásért s kifejezte reményét, hogy Papini professzort még többször hallhatja a debreceni közönség.

A közönség szava Virágot Csokonai sírjára

Csokonai Vitéz Mihály születésének évfordulója volt tegnap. Debrecen nagy költője, a Lilladok halhatatlan éneke 169 évvel ezelőtt született Ezen az évfordulón az előző évekkel ellentétben, sem virág, sem koszorú nem volt a Csokonai-szobron és plaketen. Pedig bizony a történelmi napok sodrában, legsúlyosabb gondjaink között sem szabad megfeledkeznünk nagyjaink emlékének ápolásáról.

Litteratus

— Borzalmas gyermektragédia történt Bucsumfalván. Kigyulladt juhász kunyhóban bennégett Porc László 2 éves gyermek, a juhász kislfia. A leégett kunyhóban el-

HA MÉG EGYSZER AZT ÜZENI!...

— Kossuth Lajos életregénye —
Írta: Hegyaljai Kiss Géza

(14) Második fejezet
RABSÁG A SZABADSÁGÉRT
1832—1840

Az előzetes cenzurának előttem rettenetes ideája az, amely ellen harcolok, történetem velem bármilyen is, még csak utolsó erőmmel harcolni meg nem szűnök, ha csak törvény által meg nem tiltatom...

Kossuth beszéde a sajtószabadságról, 1830.

METTERNICH VILÁGA

Milyen hát az a Magyarország, amelyben életre-halálra kell küzdeni a sajtószabadság kivívásáért?

Megmondja egy évszám és egy név. Az évszám 1815. A szentszövetség megkötésének éve. A név: Metternich Kelemen.

Egy bécsi úr. Olyan úr, hogy szinte már nagyhatalom. Borotvált arc, fejlett orr, erős szemöldök, homlokára gondör haj, nyakán érdemkereszt, mel-lén érdemrend. Ez ő.

Ő tőle függ a magyar haza sorsa. A király csak aláírja az ítéleteket. A hatalom a kancellár-fé. Az új pozsonyi gyűlés idején ünneplték 50-dik születés-

napját. A felesége magyar grófnő, Sándor Mórincak, az ördöglovasnak a lánya. Ezzel is több köze van Magyarországhoz.

Egyébként csak egy istene van: a rendszere. Neve is van a rendszerének: abszolutizmus. Valahogy az lenne a neve magyarul: feltétlenség. Mi ez? Az uralkodó az államhatalom. Nincs alkotmány. Nincs nemzet. Csak egy hatalom van: — a rendszer. És az olyan uralkodó egyéniségében ölt testet, amilyen Metternich.

Napoleon leveretése óta ő intézi Ausztria ügyeit. Kongresszusokat hív össze, azokon elnököl, haladási irányt diktál Európának, élvezi a fejedelmi udvarok bókját.

A bécsi kancellár a maga hite szerint gondviselés-szerű férfi. Hivatást érez arra, hogy Európa csendjének érdekében rajta tartassa fülét a népek szíve dobogásán. Ahol hangosabban mérészel verni a szívet, ott nem az orvos, hanem a rendőrmester megfélemlítő eszközével tart féken gondolatot, szót és érzelmet.

A messzeségben a francia forradalom rakétái röppennek fel. Itt a dévényi szorosan túl Széchenyi áll az új kor kapu-

jában. Három könyve: HITEL. VILÁG. STÁDIUM. Három magaslát. A holnapra nyílik róla kilátás.

És már a költők is szólnak. Vörösmarty megírta Zalán futását. Régi dicsőségünk hol kél az éji homályban?... Berzsenyi hatalmas lendülettel harsogtatja költői kurtjét: Romlásnak indult hajdan erős magyar, nem látod Árpád népe miként fajul?...

Metternich még mindig bízik. Bízik a rendszer tökéletességében. Hiszi, hogy még lehet szavaztatni az unjonozást. Fel lehet emeltetni a hadi adót. És fenn lehet tartani a régi rendet. Mi kell a nemességnek? A régi kiváltságok fenntartása.

Mi a nemesség? Mi más, mint: arany szabadság?! Nem függ a nemes csak a királytól. Egyébként független.

Metternich azt hiszi: ez a fél-millió nemes erősebb lesz, mint az ország többi 13 millió lakosa.

Pedig már fenyeget a Wesselényi basszushangja. Könyve, Balítéletek, maradjon csak tiltott könyv. Széchenyi már készen kimondani a szót:

— Add meg, Uram, ami a Nemzeté, hadd adhassa meg viszont a Nemzet is, ami a királyé!

Ott van Deák is. Ennek mindene: Humanitás, emberség! Meg: Haza!

Kossuth maholnap levegőbe röpti híres jelszavát: — Veletek, ha akarjátok. Nélkületek, sőt ellenetek, ha kell!

És Metternich még mindig hiszi, hogy az ő rendszere a minden! Nem akarja észrevenni az idők jelét. Az országgyűlésnek már 1831 október 2-án egybe kellett volna ülni. Jön a kolera. Amiatt egy év késés. Metternich hivatalos lapja, az Oesterreichischer Beobachter kifejti: A forradalomnak a reform a legbiztosabb ellenszere. Hát épp, ha nagyon akarják, ő is enged valamicskét. És kész!

Metternich ereje virágjában van. Rendszere, a zajtalan, sima kormányzás művészete most igyekszik diadala tetőpontjára lendülni.

Csak ne volnának Magyarország olyan tágtüdejű magnásai, mint az a Wesselényi Miklós! Miért nem marad az a zsidói méneseknél? Miért kell annak mindig sérelmekről, szabad véleményezésről mennydörögni? Széchenyi István, a Stefi? Azt a népszabadtó álmaiból majd kijozantíják magnás-társai.

Aztán egyre többet beszélnek valami fiatal fiskálisról. Valami Kossuth Lajosról. Annak az úgynevezett országgyűlési ifjúság körében van igen jó márkája.

(Folyt. köv.)

SPORT

A DVSC tovább folytatja ki-sérletli mérkőzéseinek sorozatát és vasárnap a Csabai AK csapatát látja vendégül a Stadionban. A CSAK legutóbb a Nagybányai SE csapatát verte meg 6:3 arányban, különösen támadószóra állt a játékosokból, Perzát, a középcsatárát a Gamma és a Ferencváros is szerette volna megszerezni, míg a jobbszélsője, Simon, az ősi idény első mérkőzésén még a Kolozsvári AC csapatában játszott. A DVSC-ben valószínűleg próbajátékosok is szerepelnek a CSAK ellen. Amennyiben a Csabai AK — mint értesülünk — nem tudna vasárnap Debrecenbe jönni, úgy a DVSC valamelyik debreceni amatőrcsapatallal játszik edzőmérkőzést, míg a Zilahy, Szilágyi, Szűcs II. belső-hármását a DVSC II-ben szerepelteti a B. Turul elleni bajnoki mérkőzésen Berettyóújfaluban.

A Magyar Kupa következő fordulóját december 13-án játszzák le. Érdekesebb mérkőzések lesznek: B. Törökvs—Ferencváros, Komáromi AC—Csepel, DVAC—Gamma, URAK—Vasas, 33 FC—Ujpest, Makó—Szolnoki MÁV, Kolozsvári AC—Nagyvárad. A debreceni közönség szíve különösen a Ferencváros mérkőzés miatt fáj, mert ha a DVSC nem veszti el könnyelműen kupamérkőzését Békéscsabán, mint Debrecenbe jönne a Fradi.

Érdekes nyilatkozatot tett Juhász István, az MLSz új elnöke. A kiváló sportember kijelentette, hogy nemcsak a dízt, hanem a munkát is vállalni akarja. Elmondotta, hogy úgy érzi, jogos az a kifogás, mely a ma érvényben lévő rendszert „embervásár” jelzővel illeti és igyekszik valahogyan emberibb, igazságosabb, helyesebb megoldást keresni... Jól esik ezeket a kijelentéseket éppen a Gamma elnökének szájából hallani, mely csapat tudvaleg a legtöbb játékosváltást bonyolította le az utóbbi években, ahelyett, hogy a játékosnevelés egészségesebb, sport-szerűbb módját választotta volna. Juhász István MLSz elnök nyilatkozata biztosítja arra, hogy nemcsak a Gammában, hanem az egész magyar sportban kiküszöböljük a jövőben ezt a rendszert. Juhász István személyében olyan magyar érték állt a futballszövetség élére, akitől sok egészség-ugyást várhatunk.

A DVSC-nek könnyebb lesz ellenfelet találni már a következő vasárnapokra. A Rákóczi és Széchenyi csoportokban is befejezik vasárnap az őszi bajnokságot és így akár a Kassai RAC-ot, akár Özd, MÁVAG, Lampart, Ungvár, MOVE Szabolcs, BVSC, Rusj, MVSC, Kassai VSC csapatok közül bármelyiket vendégül láthatja. Az NB I-ben csak három hét múlva fejeződik be az őszi bajnokság.

A török válogatottnál nem érkezett értesítés, így mos már végleges, hogy elmarad a november 22-re tervezett magyar—török válogatott mérkőzés.

